

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра «Оподаткування»

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ
з дисципліни
«ІНВЕСТИВАННЯ»

Луганськ-2014

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра оподаткування

ІНВЕСТИВАННЯ

**Методичні вказівки з підготовки і написання курсової роботи для
студентів денної та заочної форм навчання
галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво»,
напрямку підготовки 030508 «Фінанси та кредит»
за професійним спрямуванням 03050803 «Оподаткування»**

Затверджено на засіданні
кафедри оподаткування та
соціальної економіки

(протокол № 1 від 25.09.2014 р.)

Луганськ-2014

УДК 336.221 (075.8)

Методичні вказівки з підготовки і написання курсової роботи з дисципліни «Інвестування» для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», напряму підготовки 030508 «Фінанси та кредит», за професійним спрямуванням 03050803 «Оподаткування» / Укладач Калінеску Т.В., Ліхоносова Г.С. – Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2014. – 60 с.

Розглядається коло питань, пов'язаних з організацією, методикою та технікою підготовки і оформлення курсової роботи з дисципліни «Інвестування». Адресовано студентам, викладачам, керівникам курсових робіт.

Укладачі: Т. В. Калінеску, д.е.н., проф.
Г. С. Ліхоносова, к.е.н., доц.

Відповід. за випуск Г. С. Ліхоносова, к.е.н., доц.

Рецензент О. В. Вартанова, д.е.н., проф.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курсова робота з дисципліни «Інвестування» є одним з видів індивідуального завдання творчого характеру, передбачених навчальною програмою дисципліни «Інвестування», навчальним планом освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво» спеціальності 6.03050803 «Оподаткування».

При виконанні курсової роботи студенти розвивають і набувають навички та вміння, що вкрай необхідні в майбутній практичній роботі та прикладних наукових дослідженнях.

Метою курсової роботи є закріплення теоретичних знань студентів з теоретичних, методичних та практичних питань інвестування, вибір і поглиблене вивчення студентом однієї з конкретних прикладних проблем, проведення аналізу господарської діяльності обраного об'єкту дослідження, розробка власного інвестиційного проекту, аналіз інвестиційного клімату регіону, пропозицій та рекомендацій стосовно вирішення конкретно поставлених завдань.

Курсова робота виконується після засвоєння теоретичного курсу «Інвестування» і повинна :

- засвідчити певний рівень підготовленості студента – майбутнього фахівця з питань інвестування, оподаткування, фінансового-господарської діяльності установи, продемонструвати вміння систематизувати здобуті теоретичні знання і використовувати їх при дослідженні практичних проблем; показати рівень володіння ним законодавчою та нормативно-методичною базою;

- засвідчити вміння оформляти у цілісному документі результати теоретичних досліджень, використовуючи для цього комп'ютерну техніку; продемонструвати здатність формулювати висновки про напрями розв'язання проблеми.

У курсовій роботі студент має довести:

- розуміння дії, форм прояву та механізмів реалізації законів та категорій процесу інвестування;
- здатність узагальнювати теоретичні погляди сучасних економічних шкіл, тенденції їхнього розвитку та вплив на інвестиційну політику країни;
- вміння використовувати теоретичне надбання при розгляді інвестиційних потоків сьогодення;
- навички аналізувати процедури оформлення інвестиційного процесу;
- здатність формувати власні аргументи і докази при різних підходах науковців до тлумачень інвестиційного законодавства;
- вміння застосовувати економіко-математичні методи та моделі для прогнозування наслідків соціально-економічних реформ;
- здатність використання різноманітну інформацію: дані інвестиційних звітів, програми інвестиційного розвитку, податкові та митні декларації, податкові акти, статистичні дані, матеріали первинної звітності підприємств, дані

бухгалтерського балансу, звітність державних установ;

- вміння робити посилання на монографії, збірники праць, окремі статті та логічно і стисло викладати матеріал.

Курсова робота виконується на підставі вивчення відповідної законодавчої та нормативної бази, вітчизняної та іноземної літератури за спеціальністю (підручників, навчальних посібників, монографій, періодичних видань тощо), а також різного роду статистичних і аналітичних даних.

Курсова робота виконується та її публічний захист проводиться **державною мовою України** (ст. 10 Конституції України).

Після написання курсової роботи і перевірки її керівником проводиться публічний захист. Студент повинен вміло і чітко сформулювати основні положення курсової роботи, доказати її економіко-математичними розрахунками, обґрунтувати отриманий соціально-економічний ефект, дати чітку відповідь на запитання членів комісії.

Тематика курсової роботи та методичні вказівки до її виконання розроблені згідно із навчальною та робочою програмою дисципліни «Інвестування», затвердженою на засіданні кафедри оподаткування (протокол № 1 від 25 вересня 2014 р.).

Курсова робота є цільовим дослідженням окремої проблеми, що самостійно обирається студентом. При виборі теми дослідження, необхідно звернути увагу на актуальність та важливість її розробки для конкретного регіону, підприємства, організації чи установи.

Курсова робота передбачає розробку висновків і пропозицій, які б принесли певний економічний ефект, або сприяли покращенню інвестиційної, податкової, митної, фінансової, бюджетно-податкової та контрольної роботи.

Курсова робота з дисципліни "Інвестування" віддзеркалює теоретичні знання студентів з інвестиційної політики країни, регіону, окремої установи на сучасному етапі соціально-економічного розвитку України та вміння використовувати їх у поєднанні із практичними навичками.

Задачею виконання курсової роботи з дисципліни «Інвестування» є формування в студентів навичок щодо:

- формування інформаційної бази на стадії підготовки інвестиційного проекту;
- моделюванню інвестиційного процесу;
- оцінюванню ефективності інвестування;
- урахуванню впливу ризику на результативність інвестування;
- розробки та реалізації різноманітних організаційно-інформаційних заходів щодо поліпшення механізму інвестування.

До написання курсової роботи висуваються такі **вимоги**:

- творчий підхід до вибору теми досліджень, визначення змісту і структури роботи, послідовності виконання, процесу написання і оформлення роботи;
- глибоке теоретичне висвітлення теми та практичні розробки з теми досліджень на прикладі *власного інвестиційного проекту* (обласного, районного, міського масштабу чи інвестиційної програми конкретної установи), та звітно-облікових даних установ, служб, підприємств чи організацій;
- при написанні роботи студент обов'язково повинен надавати посилання на автора та джерело, звідки запозичений матеріал або окремі результати. У протилежному випадку робота вважається такою, де не витримано норми авторського та інтелектуального права, із застосуванням відповідальності студента та наукового керівника даної роботи шляхом *позбавлення права захисту* даної роботи;
- наукове обґрунтування результатів досліджень, аналіз вміння робити узагальнення та висновки;
- використання засобів сучасної комп'ютерної техніки, економіко-математичних методів дослідження та підготовка висновків і рекомендацій щодо удосконалення процесів автоматизації управління інвестиційними потоками.

Для проведення ґрунтовного дослідження необхідно користуватися лише *чинними законодавчими актами*, які регулюють відповідні питання, інструктивно-методичним матеріалом, статистичними даними, фактичними даними інвестиційної звітності, узагальненими регіональними даними та даними фінансово-кредитних установ і провідних підприємств щодо реалізації інвестиційних програм.

При написанні курсової роботи студент повинен чітко і лаконічно формулювати свої думки, висновки, рекомендації, врахувати в роботі останні досягнення науково-технічного прогресу, передового досвіду, грамотно виконувати всі розрахунки і обчислення. Висновки і пропозиції проведеного дослідження повинні містити економічне обґрунтування, та мати практичне впровадження.

Досвід, набутий при виконанні та захисту курсової роботи, має бути використаний у подальшій підготовці кваліфікаційної роботи спеціаліста чи магістра.

У період підготовки та написання курсової роботи студент **обов'язково звітує перед керівником** курсової роботи про хід її виконання згідно встановленого графіку підготовки курсової роботи.

Умовами подання курсової роботи до захисту є виконання всіх розділів, які передбачені завданням для виконання, а також наявністю підпису наукового керівника.

II. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА РОБОТИ

2.1. ВИБІР ТЕМИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студент обирає тему курсової роботи у відповідності з тематикою курсових робіт

для спеціальності 6.03050803 «Оподаткування», розробленою та затвердженою кафедрою «Оподаткування та соціальна економіка» Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля (*додаток А*).

Обрана тематика може підлягати перегляду, якщо цього потребують певні зміни в умовах розвитку інвестиційної, бюджетно-податкової, фінансової та митної політики України.

Студенту надається виключне право *самостійно обирати* тему курсової роботи, при необхідності він може отримати кваліфіковану консультацію наукового керівника. В окремих випадках студент може запропонувати іншу тему, якщо цього вимагає виробнича необхідність установи, в якій студент планує проходження виробничої практики. За таких умов установа, що зацікавлена в зміні теми дослідження, має *надати обґрунтоване прохання* на ім'я завідувача кафедри оподаткування, а студент - надати відповідний запит (заяву) на виконання теми, що потребує установа з бази практики.

Обранню теми курсової роботи передують ретельне вивчення навчальної та спеціальної літератури, інструктивного та методичного матеріалу, реферативних та статистичних видань тощо.

Студент самостійно складає список залученої до виконання курсової роботи літератури, погоджує її з науковим керівником. При перегляді спеціальної і монографічної літератури студент передусім повинен звернути увагу на анотацію, передмову (вступ) та зміст, і тільки після цього вивчається видання в цілому. Такий порядок вивчення літератури полегшує збір відомостей з окремих питань вибраної теми. Літературу слід вивчати від простої, навчальної, до складної – монографії, наукові статті, теоретико-прикладні огляди, збірки наукових праць. Починати від загальних і переходити до спеціальних джерел, ознайомитися з вітчизняною, а потім з зарубіжною економіко-виробничою та інформаційно-аналітичною літературою.

Тематика курсових робіт за дисципліною «Інвестування» формується й затверджується кафедрою оподаткування, з урахуванням кваліфікаційної характеристики студента, перспективних напрямів розвитку науково-дослідної роботи кафедри, наукових інтересів студента згідно передових та перспективних напрямів розвитку вітчизняної економічної науки та міжнародного співробітництва в економічній галузі, що про волисть кафедра.

Тема курсової роботи має бути актуальною, відображати повний спектр діяльності в умовах сучасного розвитку інвестиційної політики країни, реформування податкової системи України, удосконалення механізму оподаткування суб'єктів господарювання усіх форм власності. Кожному студенту при виборі теми необхідно врахувати існуючі власні напрацювання, а саме: досвід навчальної, науково-дослідницької роботи, тем доповідей на наукових семінарах, конференціях, курсових робіт з інших економічних дисциплін тощо.

З метою отримання науково-обґрунтованих висновків та пропозицій, вибір теми

курсової роботи повинен супроводжуватися чітко визначеним колом питань. Перед написанням курсової роботи необхідно переконатися у достатній наявності відповідних інформаційних джерел (літератури, документації, теоретико-практичних розробок).

Для студентів *заочної форми навчання* за базу дослідження можна обирати підприємство чи установу, де вони працюють на момент написання курсової роботи. Це дасть можливість зосередитись більш детально на вивченні спеціальної літератури (законодавчої, інструктивної, методичної), що має відношення до даного підприємства, ознайомлюватись з впровадженням прогресивних форм та методів організації та управління інвестиційним процесом.

Для затвердження теми курсової роботи студент звертається на кафедру із заявою, у якій *вказує назву теми й установи*, за матеріалами якої буде виконуватися курсова робота (*додаток Б*). Обрана тема погоджується та уточнюється з керівником, після чого студенти розробляють план згідно встановленого календарного графіку роботи, один примірник якого з метою контролю залишається у керівника.

Тема курсової роботи розглядається та затверджується відповідним розпорядженням кафедри «Оподаткування». *Зміна теми* курсової роботи після її твердження кафедрою *не допускається*.

Обсяг необхідної інформації для виконання курсової роботи визначається характером обраної теми. Якщо робота має дослідницький характер, то обсяг необхідних практичних матеріалів визначають, виходячи з необхідності підкріплення теоретичних розробок практичними матеріалами. У випадку, коли курсова робота має науково-практичний характер, обсяг необхідного практичного матеріалу повинен бути значно ширше. Період, за який проводиться аналіз, повинен охоплювати **не менше трьох останніх років** діяльності установи, реалізації конкретної інвестиційної програми або аналітичного базису відповідного територіального бюджету України.

Після затвердження теми науковий керівник видає завдання (*додаток В*) на підготовку курсової роботи, яке затверджує завідувач кафедри із зазначенням терміну його виконання. Завдання передбачає план і календарний графік написання окремих розділів роботи, якого необхідно чітко й ретельно дотримуватися. Завдання на курсову роботу визначає процес подальшої самостійної роботи студента з обраною темою.

Наступний ступінь розробки теми – це складання плану роботи у відповідності із завданням. Орієнтований план курсової роботи див. у *додатку Г*.

2.2. ВИМОГИ ЩОДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Етапи виконання курсової роботи:

а) вибір теми. Закріплення теми курсової роботи за студентом проводиться по його *письмовій заяві*. Одночасно за поданням кафедри затверджується керівник курсової роботи, який надає допомогу в розробці плану роботи. У відповідності із закріпленою темою, студенту видається завдання на виконання курсової роботи

типової форми, куди вноситься перелік питань, які підлягають розробці, вихідні дані до курсової роботи, строки виконання окремих розділів та терміни здачі закінченої роботи;

- б) складання бібліографії, необхідної для вивчення досліджуваного питання;
- в) збір та обробка інформаційних, аналітичних матеріалів;
- г) написання курсової роботи;
- д) захист курсової роботи.

Курсова робота повинна бути надрукована обсягом не менше ніж **80 сторінок** комп'ютерного тексту і містити:

- титульну сторінку, яка оформляється на стандартному бланку (**додаток Д**);
- анотацію;
- зміст курсової роботи;
- вступ (орієнтовно 5% від загального обсягу);
- розділи курсової роботи, що повинні вміщувати: огляд наукової та методичної літератури за проблемою (орієнтовно 30%); нормативно-правове забезпечення досліджуваної проблеми (орієнтовно 5%); аналіз стану проблеми (на прикладі конкретного підприємства, організації, фінансово-кредитної установи) та шляхи її розв'язання (орієнтовно 55%);
- Висновки (орієнтовно 5%);
- список використаної літератури;
- додатки (за необхідності).

Означені розділи повинні вміщувати в себе:

Анотацію. В анотації подається короткий зміст виконаної роботи.

Зміст. У змісті роботи вказуються найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та параграфів до них. Зміст має включати усі заголовки, які є в роботі, починаючи із вступу і закінчуючи списком використаної літератури та додатками.

Вступ. Вступ містить обґрунтування актуальності теми, мету і завдання, які ставив перед собою автор роботи. Зазначається об'єкт і предмет дослідження, подається коротка характеристика основних розділів роботи, отриманих результатів, висновків.

Перший розділ курсової роботи, як правило, повинен вміщувати в себе *огляд наукової та методичної літератури* за проблемою. У даному розділі обґрунтовується теоретична база обраної проблеми, дається огляд літературних джерел, нових розробок, іншої інформації, пов'язаної з темою. На основі вивчення наукової та методичної літератури розкриваються підходи різних авторів до розв'язання проблеми, а також обґрунтовуються свої власні погляди на дану тематику.

Результати цього і наступного розділів повинні мати наскрізний характер, тобто вони мають бути підґрунтям для аналізу та розрахунків, який розкриватимуться у розділах II і III, а також при формуванні висновків.

У *другому розділі* розкривається *нормативно-правове забезпечення досліджуваної проблеми*, де подається оцінка чинних Законів, постанов, указів та інших офіційно-розпорядчих документів, нормативної та довідкової бази. Також висвітлюються свої підходи у цьому питанні, необхідність та доцільність окремих документів.

Крім цього, у даному розділі здійснюється *практичний аналіз стану досліджуваної проблеми* на прикладі інвестиційної програми (плану, проекту) конкретної установи (підприємства, організації), що має у своїй господарській діяльності значну частку інвестиційних відносин. Подається аналіз практичних дій установи на фактичних, отриманих з установи, форм звітності. Аналіз проблем обов'язково повинен кореспондуватись з матеріалом, розкритим у попередньому розділі.

Вихідними даними для аналізу мають бути дані первинного, бухгалтерського та податкового обліку, оперативна та управлінська документації даної організації, статистична та інша інформація.

Аналіз проблеми повинен здійснюватись з урахуванням різних чинників дій, як позитивних, так і негативних. Даний розділ має бути закінчений аргументованими висновками, де у стислій формі наводяться результати аналізу, стану і перспектив розвитку проблеми, шляхів її розв'язання.

Також у другому розділі міститься аналітичний матеріал щодо розробки власного інвестиційного проекту, його загальної, організаційно-виробничої і фінансово-економічної характеристики.

Даний розділ має спільні риси для всіх тем і передбачає характеристику власного інвестиційного проекту установи (організації та підприємств) будь-яких форми власності регіону, області, країни, для виробництва нової продукції, підвищення її конкурентоспроможності, ефективного, економного використання ресурсів, перспектив розвитку інновацій, фінансових та інтелектуальних інвестицій тощо.

Форма подання аналітичного матеріалу може бути довільною: графічна, таблична, у вигляді моделей, блок-схем тощо.

Третій розділ повинен вмещувати аргументовані висновки, де у стислій формі наводяться оцінювання результатів запропонованих напрямів розвитку проблеми та шляхи її розв'язання.

У цьому розділі, на базі теоретичного узагальнення, й всебічного аналізу обраного предмета дослідження, обґрунтовуються нові підходи до вирішення проблеми, теоретичні, методичні та практичні пропозиції, а також організаційні заходи щодо усунення виявлених недоліків, удосконалення щодо інвестиційної діяльності в обраному напрямку.

Висновки. У висновках подається перелік пропозицій і рекомендацій, а також міркування автора роботи щодо можливої практичної їх реалізації та передбачувані результати. Пропозиції і рекомендації повинні базуватись на економічному

обґрунтуванні та економічній доцільності навалених у роботі заходів.

Список використаної літератури. У списку літератури наводяться всі використані офіційно-розпорядчі документи, літературні джерела вітчизняних і зарубіжних видань. Посилання на певну публікацію у тексті здійснюються шляхом наведення номера джерела у списку літератури і конкретних сторінок. *Правила оформлення бібліографічного опису* згідно списку літератури наводяться **додатку Е**.

Додатки формуються, коли у роботі є така необхідність. До них включається допоміжний матеріал, який потрібний для більш повного сприйняття виконаної роботи (таблиці допоміжних цифрових даних, протоколи і акти впроваджень, випробувань, додаткові розрахунки, інструкції і методики, ілюстрації допоміжного характеру, первинні документи, що розроблені і запропоновані автором до впровадження тощо).

2.3. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова роботи виконується у програмі Microsoft Word на аркушах білого паперу формату А4 (210 x 297 мм). Мінімальна висота шрифту 1,8 мм (розмір 14), міжрядковий інтервал – полуторний.

Текст курсової роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: лівий – не менше 20 мм, правий – не менше 10 мм, верхній – не менше 20 мм, нижній – не менше 20 мм.

Текст основної частини курсової роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти.

Заголовки структурних частин «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка.

Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам.

Кожен розділ курсової роботи треба починати з **нової сторінки**.

До загального обсягу курсової роботи не входять додатки, список використаних джерел, таблиці та рисунки, які повністю займають площу сторінки. Але всі сторінки зазначених елементів підлягають нумерації на загальних засадах.

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках номер проставляють у правому верхньому куті сторінки без

крапки в кінці.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел не мають порядкового номера. Звертаємо увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщені згадані структурні частини, нумерують звичайним чином. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати: «1. ВСТУП» або «Розділ 5. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Пункти нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, пункту, між якими ставлять крапку. В кінці номера повинна стояти крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому ж рядку йде заголовок пункту. Пункт може не мати заголовка.

Підпункти нумерують у межах кожного пункту за такими ж правилами, як пункти.

Ілюстрації (фотографії, креслення, схеми, графіки, карти) і таблиці необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Таблицю, рисунок або креслення, розміри яких більші формату А4, враховують як одну сторінку і розміщують у відповідних місцях після згадування в тексті або у додатках.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка. Наприклад: Рис.1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі подано одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами. Приклад оформлення рисунку в курсовій роботі подано у **додатку Ж**.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу). Приклад оформлення таблиці в курсовій роботі подано у **додатку З**.

Якщо в курсовій роботі одна таблиця, її нумерують за загальними правилами.

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: Продовження табл. 1.2.

Формули в курсовій роботі (якщо їх більше одної) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові і пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах одної сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1....

2....

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Ілюстрації. Ілюструють курсову роботу, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації.

Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними.

Підпис під ілюстрацією звичайно має чотири основних елементи:

найменування графічного сюжету, що позначається скороченим словом «Рис.»;

порядковий номер ілюстрації, який вказується без знака номера арабськими цифрами;

тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного;

експлікацію, яка будується так: деталі сюжету позначають цифрами, які виносять у підпис, супроводжуючи їх текстом. Треба зазначити, що експлікація не замінює загального найменування сюжету, а лише пояснює його. Приклад:

Рис. 1.24. Схема розміщення елементів касети:

1 – розмотувач плівки;

2 – сталеві ролики;

3 – привідний валик;

4 – опорні стояки.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(рис. 3.1)» або зворот типу: «...як це видно з рис. 3.1», або «... як це показано на рис. 3.1».

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

У курсовій роботі слід застосовувати лише штрихові ілюстрації і оригінали фотознімків.

Фотознімки розміром меншим за формат А4 наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

Таблиці. Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді таблиць.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковнику, головці чи в них обох, а не у прографці; логічний предмет таблиці, або присудок (тобто дані, якими характеризується присудок), – у прографці, а не в головці чи боковнику. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковнику – всіх даних цього рядка.

Приклад побудови таблиці

Назва таблиці		Таблиця (номер)
Заголовок		Заголовки
		Підзаголовки

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Боковик, як і головка, вимагає лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які стосуються всієї таблиці, виносять у тематичний заголовок або в заголовок графі; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи збігалися; неоднорідні – посередині графі; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки — з маленьких, якщо вони становлять одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку дисертації або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної сторінки. Якщо рядки або графі таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку – боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули. При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розміщують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують усередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля

правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула міститься в рамці, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, що міститься в середині групи формул і звернене в бік номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації: а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово; б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться в роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена курсова робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел із великою кількістю сторінок, тоді в посиланні треба точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке дано посилання в курсовій роботі.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1 – 7]...».

Якщо в тексті курсової роботи потрібно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела можна наводити посилання у виносках, при цьому номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за

переліком посилань.

Приклад:

цитата в тексті: «... незважаючи на пріоритетне значення мовних каналів зв'язку між діловими партнерами, ні в якому разі не можна ігнорувати найбільші канали передачі інформації [6, с. 10]».

Відповідний опис у переліку посилань:

6. Гриньова В. М. Інвестування : підручник / Гриньова В. М. – К.: Знання, 2008. – 452 с.

Посилання на ілюстрації курсової роботи вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «рис. 1.2».

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «... у формулі (2.1)».

На всі таблиці курсової роботи повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «в табл. 1.2».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладенні думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

Оформлення списку використаних джерел. Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарата, котрий містить бібліографічні описи використаних

джерел і розміщується після висновків.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування і рекомендований при написанні курсової роботи), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Додатки оформлюють як продовження курсової роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини (книги), розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті курсової роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках курсової роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, додаток А, додаток Б і т.д. Один додаток позначається як додаток А.

При оформленні додатків окремою частиною на окремому аркуші друкують великими літерами слово «ДОДАТКИ».

Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

Пошук і відбір необхідної літератури. Відбір необхідної літератури – один з першочергових кроків практичної реалізації поставлених завдань студентом при підготовці роботи. Для більш повного виявлення основних літературних джерел, а при необхідності архівних документів, статистичних даних та ін. з теми дослідження, використовують каталоги чи картотеки кафедр та бібліотек вищого закладу освіти, провідних та спеціалізованих бібліотек міста, області, бібліотечні спеціальні видання, при книжні та при статейні списки літератури, виноски та посилання у підручниках, монографіях, словниках та ін.

Бібліографічні записи джерел краще робити на каталожних картках, бо з них швидко можна скласти робочу картотеку і зручно поповнювати її. Сукупність таких карток доцільно групувати за розділами роботи, мети чи періоду опрацювання. Якщо у різних розділах роботи використовується одне й те ж джерело, то при групуванні за розділами і підрозділами слід дублювати картки. Бібліографічні описи на картках треба робити повними, відповідно до вимог стандарту, бо ці картки потім використовуються для складання списку використаної літератури.

Складену з теми роботи картотеку бажано показати керівникові, який може

порекомендувати додаткові джерела, дати певні поради щодо першочерговості опрацювання, необхідності та доцільності використання тих чи інших джерел.

Вивчення літератури рекомендується розпочинати з тих робіт, у яких досліджувана проблема висвітлюється в цілому, а пізніше перейти до джерел, де відображаються більш вузьчі, окремі, вибрані питання. Починати ознайомлення з виданням треба з титульної сторінки, щоб з'ясувати де, коли, ким було видано, переглянути зміст, прочитати анотацію чи передмову, де розкрито призначення видання, завдання, які ставив автор у ньому.

Читати текст треба уважно, щоб збагнути хід авторської думки, виокремити висновки, головні положення, факти та аргументи. Слід особливо в'яснити зміст тези і аргументів, знайти відповідь на питання, чи є між ними відповідне відношення; аналізувати, чи достатньо означені поняття, що використовуються, визначити, які з тверджень носять проблематичний, гіпотетичний характер, які з фрагментів тексту містять «приховані» питання і т.д. Цих вимог треба дотримуватись і при формуванні основного тексту своєї роботи.

Необхідні цитати, цифри, факти, висновки, які мають відношення до теми роботи, виписують на окремому аркуші стандартного розміру, що сприяє кращій орієнтації у накопиченому матеріалі, систематизації його за розділами, проблемами. Після кожної цитати, прикладу чи іншого матеріалу слід вказувати точний опис джерела з позначенням сторінок, на яких опублікований цей матеріал. Це необхідно для забезпечення вимог правильного оформлення, якщо такий матеріал буде використовуватись при створенні тексту.

Композиція роботи. Необхідно пам'ятати, що усі частини тексту – вступ, основна частина і висновки – підпорядковуються темі. Конкретні вимоги до цих частин роботи були розглянуті вище. Тут ми розкриваємо лише загальні питання.

Спочатку слід домогтись логічно правильної розробки структури роботи, що є запорукою успіху розкриття теми. Така структура дозволяє побачити окремі розділи та підрозділи роботи у їх взаємозв'язку, контролювати порядок, у якому мають міститись окремі частини тексту. Визначити шляхи дій, побачити нерозкриті питання, спланувати та організувати працю самого автора дослідження, написати зміст роботи. Розроблену структуру потрібно погодити з науковим керівником. Процес створення структури може уточнюватись протягом усієї роботи над темою.

Потім доцільно скласти повний список використаної літератури, щоб при написанні тексту зразу можна було робити відповідні посилання на літературу, бо, як свідчить практика, на завершальному етапі роботи над текстом без такого списку дослідникам доводиться витратити багато часу на переробку і уточнення посилань.

Проаналізований і систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів (параграфів). Кожний розділ висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) – окрему частину цього питання.

Починаючи працювати над розділом, треба усвідомити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези мають підтверджуватись фактами (аргументами), висновками різних авторів, результатами теоретичних досліджень, експериментів, аналізом конкретного практичного досвіду.

Вступ роботи є початковою частиною тексту. Він, як правило, пишеться після того, як написана основна частина роботи.

Зміст теми розкривається в основній частині тексту. Ця частина найбільша за обсягом, значуща і відповідальна. Тут виключна увага приділяється аналізу досліджуваної проблеми і аргументації одержаних результатів, тому основна частина складається, як правило, з декількох розділів.

У цій частині має бути виконано два головні завдання: перше – обґрунтувати (довести, пояснити, розтлумачити, підтвердити, виправдати, спростувати) сформульовані положення; друге - розкрити їх у доступній і переконливій формі, причому так, щоб можна було оцінити достовірність інформації, відтворити за необхідності результати і використати для інших цілей викладений матеріал.

Огляд літератури з досліджуваної теми має включати найбільш цінні, актуальні роботи. Виходячи з досвіду підготовки курсових робіт, рекомендована загальна кількість позицій у переліку використаної літератури має бути **не меншою, ніж 75 джерел**. Огляд літературних джерел доцільно групувати: роботи, де висвітлюється історія розвитку проблеми; теоретичні роботи, які повністю присвячені темі; потім ті, що розкривають тему частково, окремі її сторони; роботи, у яких тема чи окремі її сторони висвітлюється чи оцінюється неоднозначно, суперечливо. Автор роботи має назвати ті питання (якщо такі виявлять), що залишились невирішеними і, отже, визначити своє місце у розв'язанні проблеми. Огляд закінчується коротким висновком про ступінь висвітлення в літературі основних аспектів теми.

Достовірність висновків та результатів, що відображаються у роботі загалом підтверджуються вивченням практичного досвіду роботи конкретних організацій (інвестиційного фонду, територіального органу Міністерства доходів та зборів України, підприємства, фінансово-кредитної установи чи іншої установи, їх підрозділів тощо). Накопичуючи та систематизуючи факти, треба вміти визначити їх достовірність, знаходити найбільш істотні ознаки для порівняння, характеристики, опису, аналізу і синтезу, узагальнення. Порівняння допомагає виділити головне, типове у подіях, що розглядаються, простежити зміни за певний період, виявити закономірності, проаналізувати причини труднощів, визначити тенденції та перспективи тощо. Аналіз зібраних матеріалів слід проводити у сукупності, з урахуванням різних чинників впливу на даний об'єкт. На основі синтезу необхідно поєднати окремі частини, що були вивчені у процесі аналізу, і розглянути предмет дослідження як єдине ціле, зробити узагальнення і певні висновки.

Широке використання різних методів, особливо у комплексному їх застосуванні, дозволяє поєднати різні роз'єднані знання у цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності або окремої організації чи її підрозділів.

Основна частина переважно має свій власний план викладення. При складанні цього плану можуть бути використані найрізноманітніші процедури: розподіл, класифікація, розчленування, періодизація, типологія та ін. Це залежить від специфіки дослідження і рівня, на якому воно проводиться. На емпіричному рівні, наприклад, широко використовується класифікація, на теоретичному — типологія, для історичного дослідження суттєвого значення набуває періодизація.

При формуванні тексту необхідно визначитись (це залежить від теми, методів дослідження, наявного фактичного матеріалу та ін.) у способах викладення текстового матеріалу.

Найважливішими методами викладення матеріалу є дедуктивний та індуктивний. При дедуктивному методі вихідними є деякі загальні положення, кінцевими, як правило, – часткові чи одиничні, які логічно виводяться із цих загальних. При індуктивному методі, навпаки, вихідними є часткові чи одиничні положення, факти, а кінцевим – загальне твердження, яке індуктивне виводиться з цих часткових чи одиничних.

Дедуктивний виклад є більш строгим, послідовним, систематичним, доказовим. Разом з тим, цей метод не забезпечує достатнього наочно-образного переконання. Індуктивний метод викладення є більш цікавим, доступним і переконливим, але у теоретичному плані індукція є менш доказовою, думки не оформляються у строгі логічну систему. На практиці, як правило, виклад матеріалу здійснюється комбіновано, використовуючи дедуктивний і індуктивний методи.

Коли виникає необхідність висловити свою власну думку з того чи іншого питання, проінтерпретувати висловлення інших авторів, то часто вдаються до аналогії.

Заклучна частина є логічним завершенням роботи. У висновках коротко і стисло викладаються основні результати, які одержали достатнє обґрунтування в основній частині тексту. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Надзвичайно важливим є те, щоб вони відповідали поставленим завданням. У висновках зазначається не лише те позитивне, що вдалось виявити у результаті вивчення теми, але й недоліки та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення. Можуть накреслюватись шляхи подальшого розвитку теми. У першому пункті, як правило, коротко оцінюється стан питання. Далі розкриваються методи вирішення поставленої у роботі проблеми (завдання), їх практичний аналіз, порівняння з відомими розв'язаннями. Допоміжні результати, слабо обґрунтовані твердження до висновку не включають.

Після підготовки тексту, ілюстрацій, літературної і технічної корекції автор роботи готує тези виступу, з якими він має виступити під час захисту своєї роботи. У виступі доцільно висвітлити такі важливі питання: аргументувати вибір теми і обґрунтувати її актуальність; розкрити мету, завдання і об'єкт дослідження; показати, що вдалось встановити, виявити, довести чи спростувати і якими методами це досягалось; виділити елементи, які становлять цінність і є основою, механізмом реалізації завдань роботи; з якими труднощами довелось зіткнутись у процесі дослідження, які теоретичні положення вдалось підтвердити на практиці, а що не знайшло підтвердження; як виконуються вимоги відповідних законодавчих актів та нормативних документів; які зроблено висновки.

III. ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА РОБОТИ

Практична частина курсової роботи передбачає розробку власного інвестиційного проекту з розрахунком показників інвестиційної привабливості та обґрунтуванням його соціально-економічної ефективності. Дана частина роботи повинна мати такі орієнтовні складові.

3.1 Сутність інвестиційного проекту та умови його впровадження

При підготовці даного матеріалу необхідно розкрити такі питання:

- причини, що обумовили необхідність розробки та здійснення проекту.
- стисла характеристика установи, на якій передбачається здійснення проекту. Необхідно зазначити предмет діяльності установи, його форму власності та організаційно правовий статус, місце розташування й адресу, рік створення.
- характеристика продукції/послуги, що виробляється/надається конкретною установою, її споживчі властивості, переваги в порівнянні з аналогами, конкурентоспроможність.
- характеристика виробничої бази (чинної або створюваної), на якій передбачається реалізувати проект. Необхідно привести відомості про устаткування, наявне на установі, його кількість, потужність. Якщо інвестор вирішує питання про заміну старого устаткування новим, то необхідно зазначити технічну характеристику нового обладнання, а також перевагу його перед старим (із погляду технологічного процесу) .
- плановані обсяги виробництва продукції (послуг) у натуральному і вартісному виразі по роках життєвого циклу
- Прогноз обсягів реалізації продукції (за зразком, табл. 1):

Таблиця 1

Прогноз обсягів реалізації продукції

Показники	Роки		
	2		
1	2014	2015	2016
Оптова ціна, грн.			
Обсяг реалізації в натуральному виразі			
Обсяг реалізації у вартісному виразі, грн.			

- Організаційний план здійснення проекту, який включає найменування робіт і основні етапи їхнього виконання, обсяги й терміни виконання (за зразком, табл. 2):

Таблиця 2

Календарний план виконання робіт

№	Найменування робіт та основних етапів їхнього виконання	Вартість етапу, млн. грн.	%	Терміни виконання		Відповідальний
				Початок	Закінчення	
1	2	3	4	5	6	7
1						
2						
3						

3.2 Обґрунтування джерел фінансування

При підготовці даного матеріалу необхідно розкрити такі питання:

- обсяг інвестицій, необхідний для реалізації проекту на кожному етапі життєвого циклу товару.
- класифікація джерел фінансування інвестицій.
- переваги, недоліки окремих джерел.
- власні можливості установи у фінансуванні проекту.
- позикові джерела фінансування, їхні обсяги, умови використання, терміни повернення коштів.

Методичні роз'яснення до підготовки даного параграфу.

Кожен інвестиційний проект до початку свого здійснення включає процес пошуку фінансових коштів. Через одержання цих коштів необхідно забезпечити рівновагу між інвестиційними витратами та фінансовими можливостями.

Інвестиційна діяльність може реалізовуватися за рахунок:

1. Власних фінансових ресурсів інвестора (прибуток, амортизаційні відрахування, відшкодування збитків від аварій, грошові накопичення та заощадження громадян, юридичних осіб і т.п.).
2. Позикового фінансування коштів інвестора (облігаційні позики, банківські та бюджетні кредити).
3. Залучення фінансових коштів інвестора (кошти, отримані від продажу акцій, пайові та інші внески громадян і юридичних осіб).
4. Бюджетних інвестиційних асигнувань.
5. Безоплатних внесків, пожертвувань організацій, підприємств і громадян.

Аналіз наявних можливостей фінансування та оцінку їхнього впливу на ефективність інвестиційних процесів доцільно здійснювати на основі класифікації джерел.

Використання внутрішніх джерел (самофінансування) має ряд переваг: підвищується сталість, надійність і кредитоспроможність підприємства, виключаються витрати на фінансування, підвищується незалежність від зовнішнього капіталу. Фінансування на основі власних коштів власників підприємств, акціонерів, пайовиків є найкращим із видів зовнішнього фінансування, тому що воно не знижує фінансової сталості підприємства та полегшує умови одержання коштів. Другим різновидом зовнішнього фінансування є використання коштів, наданих кредиторами. Основою залучення цього джерела є не участь власників фінансових коштів в інвестиційних процесах, а кредитні відносини, що призводять до додаткових витрат виплати процентів і зниження прибутку.

При виконанні курсової роботи необхідно оцінити можливість використання власних коштів підприємства для фінансування інвестиційного проекту. При відсутності власних коштів, необхідно зазначити умови одержання і повернення позикових коштів.

В цьому розділі також потрібно обґрунтувати рівень мінімальної процентної ставки для дисконтування та прийняття рішень.

Встановлення вимоги мінімальної процентної ставки повинно здійснюватися з

урахуванням можливості використання різноманітних джерел фінансування інвестиційних об'єктів. При фінансуванні інвестиції цілком власним капіталом, необхідно розглядати альтернативну можливість використання своїх коштів інвестором на ринку капіталу. Тому мінімальна вимога відсотку, встановленого до інвестиції, не може бути нижчою за відсоток (i_p), що виплачується банками по внесках, який склався на ринку капіталу:

$$i_{\min} \geq i_p. \quad (1)$$

Названий відсоток (i_p) являє собою нижню межу для встановлення вимоги. Причому, чим вище ризик інвестиції, тим вище встановлюється значення мінімальної процентної ставки. Якщо позначити добавку, обумовлену ступенем ризику величиною P , то можна записати таку вимогу:

$$i_{\min} \geq i_p + P. \quad (2)$$

Якщо інвестиція фінансується цілком позиковим капіталом, то орієнтиром для встановлення мінімального відсотку є вимога відсоткової ставки кредитора, що надає капітал ($i_{кр}$):

$$i_{\min} \geq i_{кр}. \quad (3)$$

При цьому також вимога кредитора представляє нижню межу. Формування остаточного значення обумовлено також ризиком, пов'язаним із конкретною інвестицією:

$$i_{\min} \geq i_{кр} + P. \quad (4)$$

У випадку якщо інвестиція фінансується частково власним (ВК) і частково позиковим капіталом (ПК), у якості орієнтира розраховується змішана відсоткова ставка з урахуванням рівня використання кожного джерела:

$$i = \frac{ВК \cdot i_p + ПК \cdot i_{кр}}{ВК + ПК}. \quad (5)$$

На практиці вимога мінімальної відсоткової ставки встановлюється підприємцем суб'єктивно на підставі статистичних даних про дохідність раніше здійснених інвестицій та умов надання й одержання коштів на ринку капіталу.

3.3 Формування фінансових потоків за інвестиційним проектом

У даному розділі необхідно підготувати зведену інформацію, що характеризує потоки доходів і витрат за розробленим інвестиційним проектом:

- витрати на підготовку проекту, створення інвестиційного об'єкта.
- витрати, пов'язані з експлуатацією інвестиційного об'єкта.
- витрати пов'язані з залученням позикових коштів.
- виплати і надходження від експлуатації інвестиційного об'єкта.

Методичні роз'яснення до підготовки даного параграфу.

Здійснення інвестиції можна подати як виплату фінансових коштів у вигляді інвестиційних витрат і одержання доходів (рис. 1).

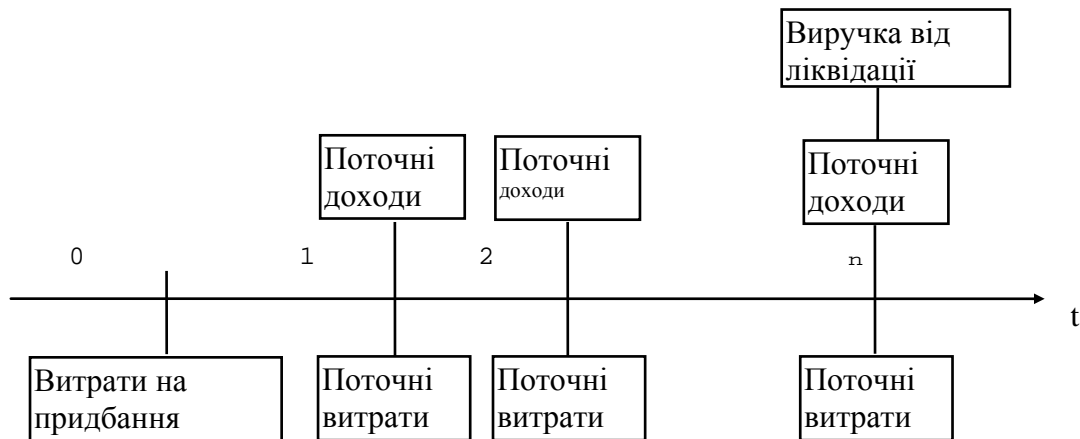

Рис. 1. Схема інвестиційного процесу

Витрати на створення (придбання) інвестиційного об'єкту – одночасні витрати, що здійснюються на початку інвестиційного періоду й обумовлюють наступні надходження прибутків та витрат. Вони є найбільше важливою статтею витрат інвестиційного процесу як за часом здійснення, так і за розміром. При оцінюванні розміру цих витрат крім прямої вартості інвестиційного об'єкту необхідно враховувати супутні капітальні вкладення.

Поточні витрати – періодично повторювані витрати, що призначені для компенсації споживаних ресурсів у процесі використання інвестиційного об'єкту. Їхній розрахунок повинен здійснюватися на весь життєвий цикл інвестицій з урахуванням характеру зміни окремих видів витрат.

До *доходів інвестицій* варто віднести два компоненти: доходи від реалізації утворюваної продукції (послуг) або отримані за рахунок зниження собівартості продукції, дохід від ліквідації інвестиційного об'єкта. *Доходи від реалізації* можуть бути подані у виді прибутку або визначені за схемою затрати - виручка. Для визначення поточних прибутків велике значення має вивчення характеру зміни обсягу продажів у часі. Тому розрахунок розмірів поточних доходів від інвестування коштів пов'язаний із проблемою маркетингового дослідження ринку: конкурентів, політики цін, кількості потенційних споживачів і т.д.

Доход від ліквідації інвестиційного об'єкта визначається з урахуванням витрат на ліквідацію і в окремих випадках може перейти в категорію видатків.

Найважливішим моментом є встановлення загальної тривалості аналізованого періоду, так названого *планового горизонту*. Від його розміру значною мірою залежить ухвалення рішення про здійснення інвестиції. Коли плановий горизонт менший за термін реалізації інвестиційного об'єкту, виручка від ліквідації не планується.

При формуванні вихідної інформації в курсовій роботі слід прийняти до уваги, що потік поточних інвестиційних платежів може бути представлений також у вигляді запланованої величини чистого прибутку від реалізації проекту, а також грошового потоку. Необхідно враховувати різницю між розміром чистого прибутку і чистого грошового потоку. Грошовий потік – це грошові кошти, що надходять або

виплачуються на протязі часового відрізка вибраного за одиницю (наприклад, року). Спрощено ці показники визначаються за наступними формулами:

$$\Pi = (Д - В) \times (1 - Н) \quad (6)$$

$$\text{ЧГП} = \Pi + \text{Ам}, \quad (7)$$

де: Д – доходи від реалізації продукції чи послуг;
 В – витрати на створення та експлуатацію інвестиційного об'єкту;
 П – чистий прибуток;
 Ам – амортизаційні відрахування;
 Н – ставка оподаткування прибутку.

3.4 Показники економічної ефективності інвестиційного проекту

У даному параграфі на основі сформованого потоку платежів виконується оцінювання ефективності інвестиційного проекту та формулюються висновки згідно з критеріями кожного методу.

Методичні роз'яснення до підготовки даного параграфу.

Показник **чистої дисконтованої вартості** характеризує перевищення дисконтованих доходів над витратами та змінюється в залежності від значення відсоткової ставки (i), яка використовується для врахування фактору часу. Це витікає з формули розрахунку цього показника:

при незмінних поточних платежах

$$\text{ЧДВ} = (д - в) \frac{(1 + i)^n - 1}{i \cdot (1 + i)^n} + Д_{\text{л}} \cdot (1 + i)^{-n} - В, \quad (6)$$

при змінних поточних платежах

$$\text{ЧДВ} = \sum_{j=1}^n (д_j - в_j) \cdot (1 + i)^{-j} + Д_{\text{л}} \cdot (1 + i)^{-n} - В, \quad (7)$$

де: ЧДВ – чиста дисконтована вартість;
 д – поточні доходи від реалізації продукції чи послуг;
 в – поточні витрати на експлуатацію інвестиційного об'єкту;
 Д_л – доходи від ліквідації інвестиційного об'єкту;
 В – витрати на створення інвестиційного об'єкту;
 n – тривалість використання інвестиційного об'єкту.

При зростанні рівня відсоткової ставки інвестиція може перейти з категорії вигідних в категорію невигідних. Виходячи з динамічності відсоткової ставки в залежності від ситуації на ринку капіталу та умов фінансування проекту, можна вважати недоліком методу чистої дисконтованої вартості неоднозначність характеристики. Це наочно видно на графіку залежності (рис. 2).

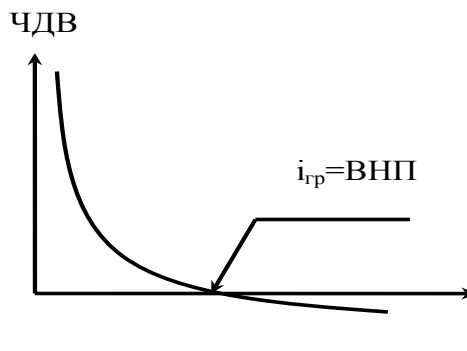

Рис. 2. Залежність чистої дисконтованої вартості від встановленого рівня дохідності

В роботі потрібно оцінити доцільність інвестиційного проекту згідно методу чистої дисконтованої вартості та дослідити залежність цього показника від рівня процентної ставки.

Показник **внутрішньої норми прибутку** характеризує розмір доходу на капітал, при якому настає межа ефективності інвестиції, тобто інвестиція є мінімально вигідною. Критерій методу внутрішньої норми прибутковості міститься в наступному: інвестиція є вигідною, коли внутрішня норма прибутковості (ВНП) не нижче гарантованого мінімального доходу на капітал (i_{\min}):

$$\text{ВНП} \geq i_{\min}. \quad (8)$$

Таким чином, критерій методу внутрішньої норми прибутковості потребує порівняння двох величин: мінімального процента i_{\min} , як встановленої вимоги до інвестиційного об'єкта виходячи з зовнішніх умов, що склалися на ринку капіталу, і внутрішнього процента ВНП, що витікає з інвестиційних розрахунків виходячи з очікуваної дохідності капіталу. Для використання критерію необхідно встановити:

- рівень вимоги мінімальної процентної ставки (i_{\min}) встановленої до конкретної інвестиції;
- рівень очікуваної внутрішньої процентної ставки (ВНП), який має інвестиція.

Розмір внутрішньої норми прибутку може встановлюватися різними методами. Одним з аналітичних методів розрахунку внутрішньої норми прибутку є **метод поліному**. Вихідною умовою для визначення є також критерій дисконтованої вартості капіталу:

$$\text{ЧДВ} = \sum_{j=0}^n \Pi_j \cdot (1 + \text{ВНП})^{-j} = 0, \quad (9)$$

де Π_j – інвестиційні платежі (витрати, доходи) в j -му періоді.

Використання методу поліному розглянемо на прикладі інвестиційного об'єкта, що характеризується наступним чисельним рядом:

-100	10	10	100	гр. од.
0	1	2	3	роки

Для визначення внутрішньої норми прибутку складемо рівняння чистої дисконтованої вартості:

$$\text{ЧДВ} = -100 + 10 \cdot (1 + i)^{-1} + 10 \cdot (1 + i)^{-2} + 100 \cdot (1 + i)^{-3}$$

У випадку, коли $i = \text{ВНП}$ рівняння має вигляд:

$$-100 + 10 \cdot (1 + \text{ВНП})^{-1} + 10 \cdot (1 + \text{ВНП})^{-2} + 100 \cdot (1 + \text{ВНП})^{-3} = 0$$

Для спрощення прийемо $1 + \text{ВНП} = x$. Рівняння прийме вигляд:

$$-100 + 10 \cdot x^{-1} + 10 \cdot x^{-2} + 100 \cdot x^{-3} = 0$$

Перемножимо рівняння на x^3 :

$$-100 \cdot x^3 + 10 \cdot x^2 + 10 \cdot x + 100 = 0$$

Це рівняння являє собою поліном третього ступеня. Його можна вирішити методом дотичних, відповідно до якого значення невідомого параметру встановлюється шляхом поетапного підбору. На першому етапі воно задається довільно. На послідовних етапах уточнення здійснюється за формулою:

$$X_{i+1} = X_i - \frac{f(x)}{f'(x)}. \quad (10)$$

Кількість етапів визначається забезпеченням вимоги $x_{i+1} = x_i$.

В якості відправної точки прийемо $x = 1,1$. Значення складових формули 10 відповідно характеристик даної інвестиції визначається наступним чином:

$$f(x) = -100 \cdot x^3 + 10 \cdot x^2 + 10 \cdot x + 100$$

$$f'(x) = -300 \cdot x^2 + 20 \cdot x + 10$$

Перша ітерація:

$$x_1 = 1,1 - \frac{f(1,1)}{f'(1,1)} = 1,1 - \frac{-10}{-331} = 1,0698852$$

друга ітерація:

$$x_2 = 1,0698852 - \frac{f(1,0698852)}{f'(1,0698852)} = 1,068861038$$

третья ітерація:

$$x_3 = 1,068861038 - \frac{f(1,068861038)}{f'(1,068861038)} = 1,068860179$$

В зв'язку з тим, що отримане в результаті третьої ітерації значення x^2 майже не відрізняється від значення x^3 , приймаємо як підсумковий результат $x = 1,068860179$. Таким чином внутрішня норма прибутку складає 6,89%. Для оцінки достовірності отриманого результату використаємо критерій дисконтованої вартості, відповідно якого при значенні відсоткової ставки на рівні внутрішньої норми прибутку цей показник дорівнює нулю.

$i = \text{ВНП}$

$$\begin{aligned} \text{ЧДВ} &= -100 + \frac{10}{1,0688602} + \frac{10}{1,0688602^2} + \frac{100}{1,0688602^3} = \\ &= 100 + 9,3554121 + 8,7530256 + 81,8912087 = 0 \end{aligned}$$

Як видно з розрахунків при $i = \text{ВНП}$ дисконтована вартість капіталу дорівнює нулю, що підтверджує правильність отриманого значення внутрішньої норми прибутку.

Іншим методом визначення рівня внутрішньої норми прибутку є метод хорди. На рис.3 наведено залежність чистої дисконтованої вартості від відсоткової ставки. Задача стосується визначення координат точки перетинання кривої K_1K_2 з

горизонтальною координатною віссю. У випадку, коли ця лінія буде мінімально короткою, ці координати практично співпадають з координатами точки М, що знаходиться в місці перехрещення з горизонтальною координатною віссю прямої лінії K_1K_2 , що уявляє собою хорду.

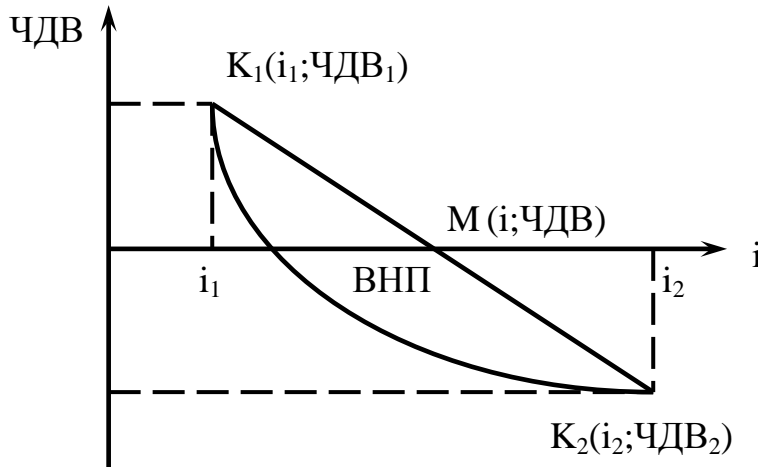

Рис. 3. Залежність чистої дисконтованої вартості від відсоткової ставки

В результаті отримаємо формулу розрахунку внутрішньої норми прибутку:

$$\text{ВНП} = i_1 - \text{ЧДВ}_1 \cdot \frac{i_2 - i_1}{\text{ЧДВ}_2 - \text{ЧДВ}_1}. \quad (11)$$

Розрахунок внутрішньої норми прибутку **методом хорди** здійснюється відповідно наступним етапам:

1. Скласти рівняння розрахунку чистої дисконтованої вартості інвестицій, що аналізуються.
2. Довільно задати два значення відсоткової ставки i_1 та i_2 , припускаючи, що значення внутрішньої норми прибутку знаходиться в інтервалі між ними.
3. Розрахувати значення чистої дисконтованої вартості для заданих значень i_1 та i_2 . Якщо $\text{ЧДВ}_1 > 0$, а $\text{ЧДВ}_2 < 0$, то переходимо до наступного етапу. Якщо ця вимога не дотримується, то необхідно скорегувати i_1 або i_2 та повторно виконати розрахунки.
4. Визначити значення внутрішньої норми прибутку використовуючи формулу 3.19.
5. Зробити висновок про ефективність кожного варіанта інвестування відповідно до критерію.
6. Вибрати найбільше вигідний варіант інвестування, виходячи з вимоги максимізації значення внутрішньої норми прибутку.

Розглянемо використання методу хорди для розрахунку внутрішньої норми прибутку на умовах попереднього приклада: -100, 10, 10, 100.

Задамо два значення відсоткової ставки: $i_1 = 5\%$; $i_2 = 10\%$. Розрахуємо відповідні значення чистої дисконтованої вартості:

$$i_1 = 5\%$$

$$\text{ЧДВ}_1 = -100 + 10 \cdot (1 + 0,05)^{-1} + 10 \cdot (1 + 0,05)^{-2} + 100 \cdot (1 + 0,05)^{-3} =$$

$$= -100 + 10 \cdot 0,952381 + 100 \cdot 0,907029 + 100 \cdot 0,863838 = 4,9779 \text{ гр.од.}$$

$$i_2 = 10\%$$

$$\begin{aligned} \text{ЧДВ}_2 &= -100 + 10 \cdot (1 + 0,1)^{-1} + 10 \cdot (1 + 0,1)^{-2} + 100 \cdot (1 + 0,1)^{-3} = \\ &= -100 + 10 \cdot 0,909091 + 100 \cdot 0,826446 + 100 \cdot 0,751315 = -7,51313 \text{ гр.од.} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ВНП} &= 0,05 - 4,9779 \frac{0,1 - 0,05}{-7,51313 - 4,9779} = \\ &= 0,05 - 4,9779 \frac{0,05}{-12,49103} = 0,069926 \end{aligned}$$

$$\text{ВНП} = 6,99 \%$$

Відхилення отриманого значення від попереднього методу визначення внутрішньої норми прибутку обумовлено погрішностями розрахунку. Слід зазначити, що *чим коротшою буде хорда, тим вищою точність показника.*

Оцінка ефективності інвестиції може здійснюватися на основі **терміну окупності**, який характеризує час, необхідний для компенсації інвестованого капіталу за рахунок отримуваних доходів. Цей показник характеризує ризик неповернення вкладених коштів і широко використовується для оцінки інвестиційних проектів. Розрахунок терміну окупності ґрунтується на розподіленні життєвого циклу інвестиційного об'єкту на два періоди і відокремленні частини, на протязі якої від'ємне значення грошового потоку перетворюється в додатне. Період окупності розпочинається з початку реалізації проекту (інвестування капіталу) і закінчується моментом перевищення доходів над витратами.

Критерій методу міститься в мінімізації періоду окупності, тобто чим менший цей показник, тим більш ефективною вважається інвестиція. Враховуючи, що нульовий рівень показника не відповідає сутності інвестиційного процесу і не може використовуватися в якості орієнтиру, встановлюються нормативні вимоги для здійснення оцінки, які формалізуються у вигляді максимально допустимого терміну окупності ($T_{\text{макс}}$). Критерій окупності формулюється наступним чином: інвестиція вважається вигідною коли очікуваний термін окупності (t) не перевищує максимально припустимий:

$$T \leq T_{\text{макс}} \quad (12)$$

Виходячи з формули 12 оцінка ефективності методом окупності містить два етапи: 1) обґрунтування максимального значення, 2) визначення очікуваного рівня окупності. Максимально припустиме значення обґрунтовується в умовах ринкової економіки суб'єктивно відносно окремих проектів з урахуванням їх особливостей та досвіду й мотивів інвестора. При цьому слід враховувати, що нормативне значення періоду окупності знаходиться в зворотній залежності від нормативних вимог до рентабельності інвестиції. Тому процес нормативного регламентування цих показників необхідно узгоджувати.

Період окупності встановлюється на підставі методу накопичення платежів, відповідно до якого сума інвестованих витрат зіставляється з кумулятивним чистим грошовим потоком:

$$B = (d_1 - v_1) + (d_2 - v_2) + \dots + (d_T - v_T); \quad (13)$$

$$B - (d_1 - v_1) - (d_2 - v_2) - \dots - (d_T - v_T) = 0. \quad (14)$$

Розглянемо визначення періоду окупності витрат на прикладі інвестиційного потоку з такими параметрами (табл. 3):

Таблиця 3

Назва показника	Період					
	0	1	2	3	4	5
Щорічні доходи, тис. гр. од.	-	80	80	80	60	50
Витрати, тис. гр. од., в т.ч. амортизаційні відрахування	0	30 10	40 10	50 10	40 10	40 10
Річні платежі (П + Ам), тис. гр. од.	-	60	50	40	30	20
Накопичені платежі, тис. гр. од.	-	60	110	150	180	200

Термін окупності міститься між двома періодами: попередній дорівнює $T_n = 2$ та наступний $T_n = 3$. Між цими періодами відбувається переломний етап динаміки накопиченого грошового потоку від від'ємного значення в $T = 2$ до позитивного в $T = 3$.

На основі розглянутих підходів здійснюється розрахунок дисконтованого періоду окупності, який враховує вплив фактору часу на вартість платежів. **Дисконтований період окупності** на основі накопичених потоків визначається виходячи з рівняння:

$$B = (d_1 - v_1) \cdot (1+i)^{-1} + (d_2 - v_2) \cdot (1+i)^{-2} + \dots + (d_T - v_T) \cdot (1+i)^{-T}.$$

У випадку, коли інвестиції здійснюються в декілька етапів рівняння має вигляд:

$$\sum_{j=0}^k B_j (1+i)^{-j} = \sum_{j=1}^T (d_j - v_j) \cdot (1+i)^{-j}. \quad (15)$$

Як видно з рівняння, термін відшкодування визначається періодом від початку реалізації проекту до переломного моменту в динаміці чистої дисконтованої вартості, визначеної зростаючим підсумком. Розглянемо визначення дисконтованого періоду окупності на умовах попереднього прикладу.

Таблиця 4

Дані про щорічні доходи та витрати за інвестицією

Період	0	1	2	3	4	5
$d_j - v_j$ річні	-	60	50	40	30	20
$(1+i)^{-n}$ $i=10\%$	-	0,9091	0,8265	0,7513	0,6830	0,6209
$(d_j - v_j)(1+i)^{-n}$	-	54,55	41,33	30,05	20,49	12,42
$(d_j - v_j)(1+i)^{-n}$ накопичені	-	54,55	95,88	<u>125,93</u>	146,42	158,84

$T_{ок} = 3$ роки

Значення дисконтованого показника окупності, як і чистої дисконтованої

вартості залежить від рівня відсоткової ставки, яку покладено в основу врахування фактору часу. Тому при різних відсоткових ставках буде отримано різні значення періоду окупності.

3.5 Фінансовий план інвестиції

У даному розділі необхідно побудувати два фінансових плани інвестиції для різних умов фінансування і зробити висновок про найефективніший варіант фінансування проекту.

Упорядкування фінансового плану є завершальним етапом економічних розрахунків інвестиційного проекту. *Фінансовий план* інвестиції являє собою спеціальний метод, за допомогою якого враховується потреба у фінансових коштах і в залежності від умов їхній одержання і дохідності розраховується ефективність проекту. Фінансовий план відноситься до динамічних моделей. Він є спеціальним методом нарахування процентів. Побудова фінансового плану інвестиції (ФП) базується на дотриманні фінансово-господарської рівноваги в кожному періоді для кожної зробленої альтернативи. Для забезпечення фінансово-господарської рівноваги в кожному часовому відрізку витрати протипоставляються доходам. Перевищення прибутків над витратами вкладається в умовні додаткові фінансові інвестиції. У випадку перевищення витрат здійснюється одержання кредиту. Через вкладення надлишків і фінансування дефіциту вирівнюються щорічні платежі.

Методичні рекомендації для підготовки даного параграфу

При побудові ФП слід дотримуватися *таких умов*:

- забезпечується повна порівнянність інвестиційних альтернатив через використання додаткових інвестицій і заходів фінансування.
- не потрібно узгодження процентних ставок на одержання кредиту і вкладення вільних коштів.
- допускаються в різні періоди часу різні рівні процентних ставок.

З метою оптимізації процесу побудови ФП сформульовані *основні правила*.

1. ФП будується виходячи з того, що всі платежі здійснюються наприкінці відповідного періоду. Винятком із загальної структури платежів є точка інвестування.

2. Точка $t = 0$ завжди позначає момент інвестування, а точка $t = 1$ кінець першого року інвестиції. Кожна наступна точка характеризує закінчення чергового року інвестиції.

3. Всі платежі повинні здійснюватися при дотриманні умови фінансово-господарської рівноваги надходжень та витрат у кожному розрахунковому періоді t та пункті t_0 .

4. Метою зіставлення фінансового плану є визначення кінцевої вартості капіталу або майна (K). Цей показник визначається наприкінці кожного розрахункового періоду. При цьому вимога фінансової рівноваги у всіх періодах від t_1 до $t-1$ включно обумовлює нульове значення вартості капіталу, на основі якого оцінюється ефективність інвестиції та приймається рішення або про доцільність її здійснення, або про зміну умов її здійснення, або про відмову від неї.

5. Критерій оцінки інвестиції залежить від поставленої мети. У загальному виді

в якості цілей можна визначити нагромадження або споживання. У першому випадку критерієм є максимум вартості майна, у другому максимум коштів, вилучених на споживанні.

Всі платіжні процеси одного періоду t за умовами фінансування можна пояснити

б. через п'ять видів платежів.

$$СК + ПР_0 + K_0 - ДФ_0 = 0 \quad (12)$$

СК – наявний у точці інвестування t_0 стартовий капітал, що може використовуватися для фінансування даної інвестиції.

ПР – платіжний ряд матеріальної інвестиції, що включає плату за придбання A_0 , річні платежі надлишки q_t та можливу виручку від ліквідації.

К – платежі, що пов'язані з використанням кредиту.

ДФ – платіжний ряд додаткової фінансової інвестиції.

П – платежі, що характеризують річне вилучення коштів з інвестиційного процесу на споживання. .

Потреба в кредиті або необхідність здійснення додаткових фінансових інвестицій впливає з нульового рівня платоспроможності в аналізованому періоді. Дана умова платоспроможності в точці $t = 0$ має наступну структуру.

Величина $ПР_0$ відповідає платі за придбання інвестиції A_0 та є, отже, негативною виходячи із суми стартового капіталу СК і плати за придбання $ПР_0$ з'являється або необхідність одержання кредиту (K_0), або можливість здійснення додаткової фінансової інвестиції ($ДФ_0$) за рахунок надлишкових коштів.

У якості вихідної інформації потоки платежів повинні бути подані в кожному періоді як підсумкові. Фінансовий план повинен відповідати формі, наведеній в табл. 3.

Розглянемо упорядкування ФП на прикладі матеріальної інвестиції з річним потоком платежів – 10000, 5000, 8000, 3000 при наявним власнім стартовім капіталі інвестора 5000 гр. од., безмежних можливостях одержання кредиту під 15% або вкладення коштів на депозит під 10%. Вилучення коштів на споживання не передбачається.

Таблиця 5

Фінансовий план інвестиції

Показники	Період часу	0	1	2	3
Стартовий капітал (СК)		5000			
Споживання (П)		–	–	–	–
Річні платежі (ПГ)		-10000	5000	8000	3000
Додаткове фінансування (ДФ)					
Внесок				-7137,5	
Повернення					+ 7137,5
Процент (i_d)					+ 713,75
Кредитна позиція (К)					
Розмір кредиту		+ 5000	+ 750	- 750	
Погашення			- 5000	-112,5	
Проценти (i_k)			-750		
Вартість капіталу (КВК)					+ 10851,25

Як видно з таблиці, наприкінці планового горизонту рівного трьом рокам, отримана вартість капіталу 10851,25 гр. од. Для ухвалення рішення про доцільність здійснення даної інвестиції, необхідно розглянути альтернативні варіанти інвестицій. У якості альтернатив можна розглядати як матеріальні, так і фінансові інвестиції.

3.6 Вимірювання та урахування впливу ризику

У параграфі необхідно дати загальну класифікацію ризиків, виконати огляд методів виміру та урахування впливу ризику, оцінити можливості їхнього використання.

Кожний вид ризиків конкретизувати для даного інвестиційного проекту. Крім того варто, обґрунтувати вибір найбільше високих ризиків, по яких буде виконуватися оцінка.

Існує велика кількість класифікацій ризиків за різноманітними ознаками. Ці класифікації не виключають один одного та можуть застосовуватися паралельно при аналізі окремого інвестиційного проекту.

Вимір ризику можна здійснити статистичним методом, методом експертних оцінок, комбінуванням статистичного й експертного методів та спеціальних методів. Мета цього процесу полягає у встановленні розміру аналізованого фактора, що характеризує прибутки або втрати, та ймовірності його настання. З використанням статистичного методу ймовірність настання події визначається на підставі частоти, із якою відбувається ця подія.

3.8 Визначення граничних параметрів інвестиційного проекту

В параграфі потрібно визначити основні граничні параметри за проектом, що розглядається, та зробити висновки.

Методичні роз'яснення для підготовки даного параграфу

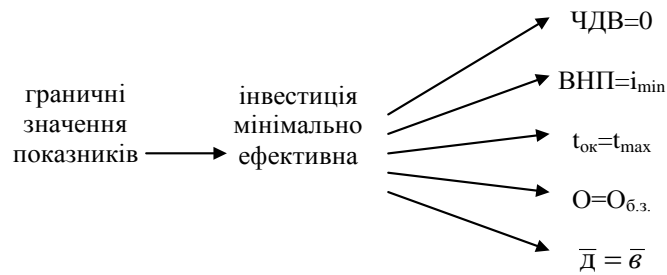
Граничні параметри змінних – це параметри, відносно значень яких інвестиція не надає прибутків, але ще залишається вигідною. Визначення таких параметрів проекту доповнює розрахунок економічної ефективності. Формулювання граничних параметрів може здійснюватися

- відносно оцінки окремої інвестиції;
- порівняння альтернативних варіантів інвестування.

Відносно окремого інвестиційного проекту умову розкриття граничних параметрів можна представити у вигляді:

$$\underbrace{\text{доходи} = \text{витрати}}_{\text{інвестиція вже не прибуткова, але ще не збиткова.}}$$

Ця умова при використанні різних критеріїв оцінки ефективності конкретизується через наступні рівняння:

В якості граничних параметрів інвестиції можна розглядати показники приведені в таблиці 4:

Таблиця 6

Параметри інвестиції, що обумовлюють граничний рівень ефективності

Граничні параметри інвестиційного процесу	
припустимі максимальні значення	припустимі мінімальні значення
<ul style="list-style-type: none"> • собівартість одиниці продукції; • річні витрати; • вартість інвестиційного об'єкту; • вартість ресурсів, що використовуються; • процентна ставка, що характеризує вартість (прибутковість капіталу). 	<ul style="list-style-type: none"> • ціна одиниці створюваної продукції; • обсяг виробництва продукції; • тривалість використання об'єкту; • річні прибутки.

Приклад. Визначити граничний обсяг випуску продукції, граничну собівартість одиниці продукції і граничну ціну одиниці продукції. Визначимо граничний обсяг виробництва:

Параметр	Значення
$V_{\text{інв.}}$	250,0
O	$O_{\text{кр}} = ?$
$C_{\text{од.}}$	5,0
$\Pi_{\text{од.}}$	10
$V_{\text{пост.}}$	5,0
i	10,0
t	6

$$\begin{array}{ccccccc}
 -250000 & (10-5)x & (10-5)x & & (10-5)x & & \\
 & -5000 & -5000 & & -5000 & & \\
 \hline
 0 & 1 & 2 & \dots & 6 & & \rightarrow
 \end{array}$$

$$\text{ЧДВ} = -250000 + [(10 - 5)x - 5000] \frac{(1 + 0,1)^6 - 1}{(1 + 0,1)^6 \cdot 0,1}$$

$$-250000 + (5x - 5000) \cdot 4,3553 = 0$$

$$5x - 5000 = 57401,33$$

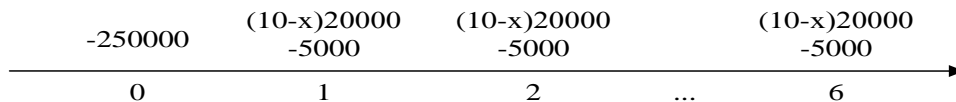
$$5x = 62401,33$$

$$x = 12481 \text{ шт./рік}$$

Висновок: якщо обсяг виробництва буде дорівнювати 12 481 шт. / рік, то $NPV = 0$, тобто дисконтовані доходи дорівнюють дисконтованим витратам.

Визначимо граничну собівартість одиниці продукції:

Параметр	Значення
$V_{\text{інв.}}$	250,0
O	20 000
$C_{\text{од.}}$	$C_{\text{од.}} = ?$
$\text{Ц}_{\text{од.}}$	10
$V_{\text{пост.}}$	5,0
i	10,0
t	6

$$\text{ЧДВ} = -250000 + [(10 - x)20000 - 5000] \frac{(1 + 0,1)^6 - 1}{(1 + 0,1)^6 \cdot 0,1}$$

$$- 250000 + (195000 - 20000x) \cdot 4,3553 = 0$$

$$195000 - 20000x = 57401,33$$

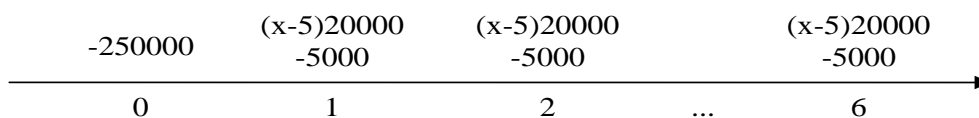
$$20000x = 137598,67$$

$$x = 7 \text{ гр. од. / од.}$$

Висновок: якщо собівартість одиниці продукції буде дорівнювати 7гр. од. / од., то $NPV = 0$, тобто дисконтовані доходи дорівнюють дисконтованим витратам.

Визначимо мінімальне значення ціни одиниці продукції:

Параметр	Значення
$V_{\text{інв.}}$	250,0
O	20 000
$C_{\text{од.}}$	5,0
$\text{Ц}_{\text{од.}}$	$\text{Ц}_{\text{од. (мін.)} = ?$
$V_{\text{пост.}}$	5,0
i	10,0
t	6

$$\text{ЧДВ} = -250000 + [(x - 5)20000 - 5000] \frac{(1 + 0,1)^6 - 1}{(1 + 0,1)^6 \cdot 0,1}$$

$$- 250000 + (20000x - 105000) \cdot 4,3553 = 0$$

$$20000x - 105000 = 57401,33$$

$$20000x = 162401,33$$

$$x = 8,12 \text{гр.од.}$$

Висновок: якщо ціна одиниці продукції буде дорівнювати 8,12 гр. од., то $NPV = 0$, тобто дисконтовані доходи дорівнюють дисконтованим витратам.

3.9. Розробка інвестиційної пропозиції

Інвестиційна пропозиція, як одна з форм інвестиційного проекту, призначена для пошуку потенційного інвестора та формування в нього зацікавленості в здійсненні інвестиції. При розробці інвестиційної пропозиції необхідно на основі інформації попередніх розділів викласти зміст інвестиційного проекту та результати його здійснення.

Реалізація інвестиційного проекту передбачає розробку ефективного рекламного проспекту, який являє собою стислу інформацію про проект. Він повинен бути максимально наочним, компактним, простим у сприйнятті й аргументованим. Для поширення в засобах інформації – пресі, радіо, телебаченні. Головним його призначенням є пошук інвестора.

У висновках необхідно проаналізувати результати розрахунків показників економічної ефективності інвестиційного проекту. Обґрунтувати перевагу показників, відібраних у якості переважних та на підставі аналізу зробити висновок про доцільність здійснення капіталовкладень.

IV. КЕРІВНИЦТВО КУРСОВОЮ РОБОТОЮ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ЇЇ ВИКОНАННЯ

Керівництво курсовими роботами доручається кваліфікованим викладачам кафедри «Оподаткування та соціальна економіка» СНУ ім. В. Даля.

Обов'язки наукового керівника курсової роботи:

- допомога студентам у виборі теми, розробці плану підготовки і структури роботи, доборі літератури, виборі методів дослідження та ін.;
- розробка завдання до роботи, яка затверджується кафедрою;
- затвердження плану виконання роботи студентом;
- аналіз змісту роботи, висновків і результатів дослідження;
- систематичні, у встановлений графіком час консультації студентів та проведення з ним бесід за матеріалами окремих розділів роботи;
- контроль за ходом виконання роботи;
- підготовка відгуку на роботу.

Не пізніше ніж за **три доби до захисту** керівник має видати студентові відгук на роботу. Відгук пишеться у довільній формі, де визначається:

- рівень підготовки автора роботи до виконання ним професійних обов'язків у відповідності до кваліфікації;
- ступінь самостійності при виконанні роботи;

- уміння працювати з літературними джерелами та їх використовувати;
- новизну поставлених питань та оригінальність підходів до їх вирішення;
- рівень оволодіння методологією дослідження;
- повноту та якість виконаних завдань;
- логічність (послідовність, чіткість, несперечливість, аргументованість) і грамотність викладення матеріалу.

У висновку відзначається рівень відповідності роботи вимогам щодо підготовки курсових робіт. Наприкінці відгуку керівник робить висновок про можливість допуску роботи студента до захисту.

За прийняте у роботі рішення і вірність розрахунків відповідає студент – *автор* роботи.

V. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Згідно з регламентом студент зобов'язаний подавати курсову роботу науковому керівнику на перевірку у встановлені кафедрою строки. У разі недодержання студентом календарного графіку виконання курсової роботи завідувач кафедри «Оподаткування» за поданням наукового керівника курсової роботи, має право звернутися до ректорату з пропозицією відрахувати студента з університету як такого, що не виконує навчальний план.

Питання щодо допуску курсової роботи до захисту перед комісією, сформованою та затвердженою розпорядженням кафедри «Оподаткування та соціальна економіка» за наявності оформлення належним чином роботи.

Процедура захисту курсової роботи передбачає:

- виступ студента (7 хвилин);
- відповіді студента на зауваження;
- заключне слово студента;
- прийняття рішення.

Результати захисту визначаються за *стобальною шкалою*.

У тих випадках, коли захист курсової роботи визнається незадовільним, комісія кафедри ухвалює рішення щодо можливості повторного захисту тієї ж роботи після її доробки, або про виконання курсової роботи з нової теми, що визначається кафедрою «Оподаткування та соціальна економіка». Студент, що одержав під час захисту незадовільну оцінку або не з'явився на захист без поважної причини, відраховується з університету, йому видається академічна довідка.

Курсова робота в день її захисту здається під розпис завідувачу лабораторією кафедри «Оподаткування та соціальна економіка», яка передається її до архіву СНУ ім. В. Даля.

РЕКОМЕНДОВАНІ ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Конституція України. – К.: Просвіта, 1996. – 80 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2013 р. № 2756-VI // *Голос України*. – 2013. - № 229-230.
3. Митний кодекс України // *Урядовий кур'єр*. — 2012. — № 148. — С 5—23.
4. Бюджетний кодекс України // *Голос України*. - № 50-51. – від 21.06. 2010 р.
5. Господарський процесуальний кодекс України // *ВВРУ*. - 2001. - № 36.-Ст.188
6. Кодекс законів про працю України // *Кодекси України: у 2 т.* - К.: Ін Юре, 1997. —Т. 1. — С. 149–224.
7. Цивільний кодекс України: Коментар. Видання друге із змінами за станом на 15 січня 2004 р. – Х.: ТОВ «Одісей», 2004. – 856 с.
8. Закон України "Об инвестиционной деятельности" // *Государственный информационный бюллетень "О приватизации"*. – 1993. – №1 (5). – С. 5-10.
9. Закон України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 9.07.2003 р. №1058-IV.
10. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. №2464-VI.
11. Закон України "Про обіг векселів в Україні" від 5.04.2001 р. №2374-111.
12. Закон України "Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті" від 23.09.94 р. №185/94-ВР.
13. Закон України «Про освіту» від 23.05.1991 № 1060-XII.
14. Закон України «Про боротьбу з корупцією» від 05.10.95 № 356/95 ВР // *Відомості Верховної Ради України*. - 1995. - N 34 - ст. 266
15. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 2001.01.11 №562 // *Відомості Верховної Ради України* - 2001. - № 1(23.03.2001). - ст. 64
16. Указ Президента України "Про Основні напрями соціальної політики на період до 2004 року" // *Офіційний вісник України*, 2000.-№15.
17. Постанова Кабінету Міністрів України "Про запровадження адресної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям". http://webua.net/socinform/dop_diti2002.htm.
18. Постанова Кабінету Міністрів України "Про порядок призначення та виплати державної допомоги сім'ям з дітьми". // *Урядовий кур'єр*, 2000. - № 34.
19. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Положення про порядок організації і проведення міжнародних торгів (тендерів) в Україні" від 21.10.93 року № 871 // *Зібрання постанов Уряду України*. – 1994. - N 3. - Ст. 59
20. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок формування і розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням» з 29.02.96 року №266 // *Зібрання постанов Уряду України*. - 1996. - № 8 - Ст. 239.
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2004 № 12 «Про порядок надання платних соціальних послуг та затвердження їх переліку».
22. Постанова Кабінету Міністрів України 27.12.2001 №1751 «Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми».
23. Апопій І. Нові аспекти укладання договору поставки продукції для державних потреб / І. Апопій // *Підприємництво, господарство і право*. – 2003. - №2. – С. 18 – 25.
24. Бабець Є. К. Теорія капітального інвестування: навч. посібник / Є. К. Бабець, О. П. Гузенко. – Донецьк: Наука і освіта, 2003. – 209 с.
25. Балацький О.Ф. Управління інвестиціями / Навчальний посібник для ВНЗ. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 232 с.
26. Барановський О. І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): монографія / О. І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2004. – 759 с.

27. Бардиш Г. О. Проектний аналіз: підручник для студ. вищих навч. закл./ Г. О. Бардиш. – Львів: ЛБІ НБУ, 2004. – 416 с.
28. Барихин А.Б. Большой юридический энциклопедический словарь. – М.: Книжный мир, 2004. – 1457 с.
29. Баркер Р. Словарь социальной работы / Пер. с англ. – М.: Наука, 1994. – 166 с.
30. Батенко Л. П. Управління проектами: навч. посібник / Л. П. Батенко, О. А. Загородніх, В. В. Ліщинська. – К.: КНЕУ, 2003. – 231 с.
31. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент / И. А. Бланк. – К.: МН «ИТЕМ» ЛТД, 1995. – 448 с.
32. Бланк И. А. Управление инвестициями предприятия / И. А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. – 480 с.
33. Боардмен Е. Аналіз вигід і витрат: концепції і практика / Е. Боардмен, Д. Грінберг, Е. Вайнінг, Д. Веймер / Олексій Мороз (пер.з англ.), Тетяна Мороз (пер. з англ.). - 2-ге вид. – К.: АртЕк, 2003. – 547с.
34. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика: навч. посібник. / Л. М. Борщ. – К.: Знання, 2005. – 470 с.
35. Бочаров В. В. Методы финансирования инвестиционной деятельности предприятий. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 160 с.: ил.
36. Вайпан В.А. Практика применения законодательства о размещении заказов для государственных и муниципальных нужд / В. А. Вайпан // Право и экономика. – 2007. - №5. – С. 4–11.
37. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.: Ірпінь: ВТФ "Перун", 2009. – 1736 с.
38. Верба В. А. Проектний аналіз: навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / В. А. Верба, О. М. Гребешкова, О. В. Востряков. – К.: КНЕУ, 2002. – 298 с.
39. Верба В. А. Проектний аналіз: підручник / В. А. Верба, О. А. Загородніх. – К.: КНЕУ, 2000. – 322 с.
40. Вихров А.В. Источники инвестиционных ресурсов предприятия, А.В. Вихров . - М. : Ин-т микроэкономики, 2002 . - 70с.
41. Власова О. І. Соціальна психологія організацій та управління : підручник / О. І. Власова, Ю. В. Никоненко. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 398 с.
42. Гайдис Н. М. Інвестування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Н. М. Гайдис. – Львів: ЛБІ НБУ, 2002. – 271 с.
43. Гайдуцький П.І., Подолева О.Є. Фінансування соціальної політики / П. І. Гайдуцький, О. Є. Подолева. – К.: УАДУ, 1995. - 364 с.
44. Ганущак Ю. Система державних закупівель: як має бути / Ю. Ганущак // Дзеркало тижня. - № 30 (659). 18 — 24 серпня 2007 р. – С. 13–17.
45. Гойко А.Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрямки їх реалізації. – К., 1999.
46. Грэтон Л. Живая стратегия: как поместить людей в центр решения корпоративных задач; пер. с англ. / Л. Грэтон. – Днепропетровск: Баланс-Клуб, 2003. – 288 с.
47. Гуткевич С. О. Інвестування: теорія і практика: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів / С. О. Гуткевич. – К.: Вид-во Європейського університету, 2006. – 234 с.
48. Даль В. И. Толковый словарь русского языка: современное написание / В. И. Даль. – М.: Астрель: АСТ, 2009. – 983 с.
49. Данілов О. Д. Інвестування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Д. Данілов, Г. М. Івашина, О. Г. Чумаченко. – К.: Видавничий Дім "Комп'ютерпрес", 2001. – 364 с.
50. Денисенко М. П. Інвестиційне партнерство та його роль у прискоренні розвитку економіки // Проблеми науки. – 2003. – № 1. – С. 15–23.
51. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Донець. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.
52. Дребот Н. П. Методичні аспекти вибору напрямів інвестування на підприємстві / Н. П. Дребот. – Львів: Інститут регіональних досліджень НАН України, 1998. – 28 с.

53. Єрмошенко М. М. Аналіз і оцінка інвестиційних проектів: навч. посібник / М. М. Єрмошенко, І. О. Плужников. – К.: Національна академія управління, 2004. – 155 с.
54. Жуков В., Скуратівський В. Соціальне партнерство в Україні: навч. посіб. / В. Жуков, В. Скуратівський. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 200 с.
55. Загвойська Л. Д. Економічний аналіз інвестиційних проектів: навч. посібник / Л. Д. Загвойська, Т. Є. Маселко, М. М. Якуба. – Львів: Афіша, 2006. – 317 с.
56. Загородній А. Г. Інвестиційний словник : навч. посібник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк, Г. О. Партин. – Львів: вид-во «Бескид Біт», 2005. – 512 с.
57. Збірник нормативно-правових актів та методичних рекомендацій з питань державних закупівель / В. М. Колотій.. – К.: Науково-дослідний економічний інститут, 2001. – 208 с.
58. Золотухин А. Что нужно знать уважаемому предпринимателю, решившему поторговать с государством // Бизнес. - 2007. - № 16 (431). – С. 12 – 14.
59. Іванова О. Стандарти у соціальній роботі: якими їм бути в Україні? / О. Іванова // Соціальна політика і соціальна робота. — 2004. — № 3. – С. 14–23.
60. Іванова О., Семигіна Т. Система соціального обслуговування та соціальних служб в Україні / О. Іванова, Т. Семигіна // Соціальна робота в Україні: перші кроки / За ред. В. І. Полтавця. — К.: КМ Академія, 2000. – 235 с.
61. Інвестиційна політика соціальних закладів : підручник / Калінеску Т.В., Ліхоносова Г.С., Шаповалова Т.В. – Луганськ: вид-во: СНУ ім. В. Даля, 2013. – 515 с.
62. Інвестування: навч. посіб. / За ред. П. П. Омеляненка. – Суми: Довкілля, 2003. – 118 с.
63. Інновації у соціальних службах: навч. посібник / За ред. Т. В. Семигіної. — К.: Пульсари, 2002. – 300 с.
64. Кавалія Я. Спосіб фінансування комунальних інвестицій: як ефективно підготувати інвестицію згідно з вимогами допоміжних фондів / Я. Кавалія, Т. Багінські, З. Єнджеєвські. – Краків: Консалтинг, 2004. – 150 с.
65. Казмиренко В.П. Соціальна психологія організацій. – К.: АСК, 1993. – 365 с.
66. Калінеску Т. В. “Методологія аналізу і оцінки ефективності переміщення сфери діяльності підприємств”. Монографія. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2003. –280 с.
67. Калінеску Т.В. Соціальне інвестування та відповідальність підприємств: монографія / Т.В. Калінеску, О.О. Зеленко, М.О. Наталенко. –Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – 292 с.
68. Калінеску Т.В. Управління венчурним фінансуванням підприємств: монографія / Т.В. Калінеску, О.М. Антіпов, В.О. Корецька-Гармаш. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2009. – 276 с.
69. Каплан Г. А. Соціальна діяльність: сутність, види, форми: навч. посіб. з соціальної філософії / Г. А. Каплан. – Х.: Прапор, 1998. – 59 с.
70. Кикоть І.І. Финансирование и кредитование инвестиций: Учеб. пособие для вузов. – Минск: Выш. шк., 2003. – 255 с.
71. Кобиляцький Л. С. Управління проектами: навч. посібник / Л. С. Кобиляцький. – К.: МАУП, 2002. – 198 с.
72. Колот АМ. Соціально-трудові відносини: теорія і практика регулювання: Монографія. — К.: КНЕУ, 2003. — 230 с.
73. Колпаков В. М. Самоменеджмент : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Колпаков. – К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008. – 528 с.
74. Кондратьев Н. Д. Основные проблемы экономической статики и динамики / Н. Д. Кондратьев. – М.: Наука, 1989. – 403 с.
75. Корытцев М. Механизм формирования регионального заказа: теория и практика // Информационно-аналитический бюллетень «Конкурсные торги». – 2002. - № 3. – С. 2–5.
76. Круглова Н. Ю. Хозяйственное право Украины: учебное пособие / Н. Ю. Круглова. – М.: Издательство РДЛ, 2000. – 580 с.
77. Лудченко Я. О. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Я. О. Лудченко. – К.: Ельга, 2004. – 208 с.
78. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навч. посіб. для ВНЗ. – 3-є вид. перероб. та доп. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 376 с.

79. Максименко З. В. Державні закупівлі в Україні: економічні аспекти та збірка нормативних актів: навч. посібн. / З. В. Максименко, Н. Б. Ткаченко. – К.: Лібра, 2004. – 356 с.
80. Манько Н. Закованые в тендер / Н. Манько // *Голос України*. – 2007. – 27 марта (№53). – С. 18.
81. Марголин А.М., Быстряков А.Я. Экономическая оценка инвестиций: Учебник для вузов и техникумов. – М.: ЭКМОС, 2001. – 204 с.
82. Махмудов А. Г. Инвестиционная политика и управление: монография / А. Г. Махмудов. – Донецк: «Донбас», 2000. – 592 с.
83. Механізми забезпечення податкової самодостатності: монографія / [Колектив авторів], [за наук. ред. Т.В. Калінеску]. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – 247 с.
84. Міжнародна інвестиційна діяльність: підручник / Д. Г. Лук'яненко, Б. В. Губський, О. М. Мозговий та ін.; За ред. Д. Г. Лук'яненка. – К.: КНЕУ, 2003. – 387 с.
85. Мірошніченко О.В. Розвиток соціально-трудового партнерства в Україні: методологія, методика аналізу, напрямки вдосконалення. — К.:РВПСУкраїни, УІСД:Вид-воТОВ"ПРИНТ-ЕКСПРЕС". — 2003. – 187 с.
86. Моисеев Н. Н. Алгоритмы развития / Н. Н. Моисеев. – М.: Наука, 1987. – 304 с.
87. Мойсеєнко І. П. Інвестування: навч. посібник / І. П. Мойсеєнко. – К.: Знання, 2006. – 490 с.
88. Музиченко А. С. Інвестиційний процес в умовах трансформації економіки / А. С. Музиченко. – К.: Науковий світ, 2001. – 70 с.
89. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. – К.: Вид-во КВІЦ, 1999. – 464 с.
90. Мыльник В.В. Инвестиционный менеджмент. – М.: Акад. проект, 2002. – 272 с.
91. Мюллендер О. Самокерована групова робота. Діяльність користувачів з метою наснаження / О. Мюллендер, Д. Уорд. – К.: Асоціація психіатрів України, 1996. – 176 с.
92. Наврузов Ю. Структурирование хаоса: практическое руководство по управлению командой / Ю. Наврузов. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 320 с.
93. Овсийчук М.Ф. Финансовый менеджмент. Методы инвестирования капитала. – М., 1996.
94. Ожегов С.И. Словарь русского языка. – 10-е изд. / С.И. Ожегов. – М.: Сов. энциклопедия, 1975. – 876 с.
95. О'Коннор Дж. Искусство системного мышления: необходимые знания о системах и творческом подходе к решению проблем / Джозеф О'Коннор, Иан Макдермотт; пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 256 с.
96. Олейник А. Н. Институциональная экономика: учебное пособие / А. Н. Олейник. – М.: ИНФРА-М, 2002. – 416 с.
97. Основи Державного класифікатора продукції та послуг ДК 016-97, затвердженого наказом Державного комітету України стандартизації, метрології та сертифікації від 30.12.1997 № 822 // *Бізнес – Бухгалтерія. Право. Податки. Консультації. Збірник систематизованого законодавства*. - 2003. - № 4 – Ст. 4.
98. Основи стійкого розвитку: навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника. – Суми: ВТД "Університетська книга", 2005. – 654 с.
99. Осовий Г. В. Соціальне управління і профспілковий рух // *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. — 2002. - № 1. — С. 7—18.
100. Пересада А. А. Інвестування: навч. посібник / А. А. Пересада. – К.: КНЕУ, 2004. – 252 с.
101. Пересада А. А., Шевченко О. Г., Коваленко Ю. М., Урванцева С. В. Портфельне інвестування: навч. посібник / А. А. Пересада, О. Г. Шевченко, Ю. М. Коваленко, С. В. Урванцева. – К.: КНЕУ, 2004. – 405 с.
102. Пересада А.А. Основы инвестиционной деятельности / А.А. Пересада. – К.: изд-во «Либра», 1996. – 344 с.
103. Програми інтеграції України в ЄС, з урахуванням послання Президента України Верховній Раді України «Концептуальні основи стратегії економічного і соціального розвитку України на 2002-2011 роки» // *Урядовий кур'єр*. - 2002. – № 211. - Ст.58.
104. Проектний аналіз : навч. посіб. / Під ред. С. О. Москвіна. – К.: Лібра, 1998. – 366 с.
105. Решетский В.И. Экон. Анализ и расчет инвестиционных проектов: Учеб. пособие. – Калининград: Янтарный сказ, 2001. – 477 с.

106. Савчук А.В. Анализ эффективности инвестиционных проектов и экономических условий их реализации / А.В.Савчук; НАН Украины. – Одесса: ИПРЭЭИ, 2000. – 176 с.
107. Самоорганізація підприємств: тенденції соціалізації економіки: монографія / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, Г. О. Надьон, С. П. Кілінкаров. – Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. – 396 с.
108. Сергеев И. В. Организация и финансирование инвестиций, Учеб.пособие для вузов, И.В. Сергеев, И.И. Веретенникова. - М.: Финансы и статистика, 2000. - 272с.
109. Сирота І. М. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / І. М. Сирота. — Х.: Одісей, 2001. — 338 с.
110. Скрипник В. Десять гривен за минуту телефонного разговора / В. Скрипник // Голос Украины. – 2007. – 7 июня (№98). – С. 6.
111. Скуратівський В. А. Соціальна політика: навч. посібник / В. А. Скуратівський, О. М. Палій, Е. М. Лібанова. – К.:УАДУ, 1997. – 360 с.
112. Словарь иностранных слов / под ред. И. В. Лёхина, проф. Ф. Н. Петрова ; Изд. 4-е, перераб. и допол. – М.: Гос. изд-во иностр. и нац. словарей, 1954. – 853 с.
113. Словник-довідник з питань управління проектами / Українська асоціація управління проектами / С. Д. Бушуєв (ред.). – К.: Видавничий Дім "Деловая Украина", 2001. – 640 с.
114. Социальная философия: учебник // Под общей редакцией Андрущенко В.П., Горлача Н.И. – Киев-Харьков: Издательский центр «Единорог», 2002. – 736 с.
115. Соціальна робота: технологічний аспект: Навч. посіб. / За ред. А.Й. Капської. — К.: Центр навч. літ., 2004. — С. 215—266.
116. Соціально-економічні каталізатори інноваційної активності підприємств : монографія / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. Д. Кирилов, М. О. Наталенко. – Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. – 288 с.
117. Стан соціально-економічного середовища в Україні 2008-2012 рр. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
118. Статків Б.І. Організаційно-правові форми соціального забезпечення // Вісник господарського судочинства. — 2002. — №2. — С. 175—182.
119. Статків Б.І. Право громадян України на соціальне забезпечення // Збірник наукових праць Харківського держ. пед. ун-ту. — Серія: Право. — Випуск 2. — 2002. — С. 99—103.
120. Тарасюк Г. М. Управління проектами: навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Г. М. Тарасюк. – К.: Каравела, 2004. – 344 с.
121. Татаренко Н. О., Поручник А. М. Теорії інвестицій: навч. посібник / Н. О. Татаренко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2000. – 160 с.
122. Трілленберг В. Проектний менеджмент: конспект лекцій і семінарів / В. Трілленберг. – Тернопіль.: Економічна думка, 2002. – 96 с.
123. Тюття Л.Т., Іванова І.В. Соціальна робота (теорія і практика): навч. посіб. — К.: ВМУРОЛ "Україна", 2004. — С. 314—326.
124. Федоренко В.Г., Гойко А.Ф. Инвестознавство: Підручник / За наук. ред. В.Г.Федоренка. – К.: МАУП, 2000. – 408 с.
125. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник / Л. І. Федулова. – К.: Либідь, 2006. – 480 с.
126. Хобта В.М. Управління інвестиціями: навчальний посібник. – Донецьк: ДонНТУ, 2005. – 394 с.
127. Шевцова Г. З. Теорія і практика інноваційної діяльності: навч. посібник / Г. З. Шевцова, З. Н. Мемедяєв. – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2007. – 264 с.
128. Шевченко Л. И. Регулирование отношений поставки: теория и практика. – СПб., 2002. – 221 с.
129. Щукін Б.М. Аналіз інвестиційних проектів: Конспект лекцій. – К.: МАУП, 2002. – 128 с.
130. Яременко О. О. Науковий супровід, моніторинг та оцінка ефективності соціальних проектів / О. О. Яременко, О. Р. Артюх, О. М. Балакірєва, О. В. Вакуленко, М. Ю. Варбан. – К.: ДЦ соціальних служб для молоді; Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. – 123 с.

**Орієнтовний перелік тем курсових робіт з дисципліни
«Інвестування»**

1. Регіональний і галузевий аналіз процесу інвестування в Україні.
2. Напрями поживлення інвестиційної привабливості міста Луганськ
3. Аналіз державного регулювання інвестиційної діяльності в різних країнах.
4. Проблеми оцінювання конкуруючих інвестицій.
5. Амортизаційна політика як інструмент регулювання інвестиційного процесу.
6. Державне регулювання інвестиційної діяльності організації.
7. Використання методів визначення чистої поточної вартості в інвестиційному аналізі.
8. Шляхи активізації інвестиційної діяльності Луганської області.
9. Внутрішня норма прибутку як критерій прийняття інвестиційних рішень.
10. Методи формування й обґрунтування інвестиційної стратегії підприємства.
11. Аналіз інвестиційного законодавства України.
12. Методи визначення рентабельності в інвестиційному аналізі.
13. Участь іноземного капіталу у приватизаційних процесах Луганської області
14. Моніторинг ризиків в реалізації інвестиційної програми.
15. Грошовий потік як основний показник інвестиційного аналізу.
16. Аналіз чутливості і беззбитковості інвестиційних проектів.
17. Врахування інфляції в інвестиційному аналізі.
18. Строк окупності інвестицій як критерій прийняття інвестиційних рішень
19. Оцінювання рентабельності інвестиційного проекту як складова оцінювання його ефективності.
20. Розробка й впровадження інноваційних форм інвестування.
21. Аналіз внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування інвестицій.
22. Політика формування позикових інвестиційних ресурсів підприємства.
23. Лізинг як інструмент фінансування інвестиційного процесу.
24. Дивідендна політика підприємства в реалізації його інвестиційної програми.
25. Бізнес-планування як інструмент регулювання інвестиційного процесу.
26. Роль амортизаційної політики підприємства у формуванні його інвестиційних ресурсів.
27. Інвестиційний процес і особливості його стимулювання в сучасних умовах.
28. Особливості і напрямки державної політики по залученню іноземних інвестицій.
29. Сутність інвестиційної стратегії підприємства і принципи її розробки.
30. Проблеми іноземного інвестування в економіку України.
31. Аналіз методів оцінювання ефективності інвестування.
32. Підходи щодо оптимізації процесу інвестування.
33. Проблеми оптимізації структури капіталу інвестиційного проекту.
34. Аналіз макроекономічних умов реалізації інвестицій в Україні.
35. Особливості реалізації діяльності інвестиційних фондів в Україні.
36. Класифікація, елементи та кон'юнктура інвестиційного ринку

37. Управління інвестиційними проектами та реалізація інвестиційного проектування
38. Гендерні процедури в реалізації інвестиційного процесу
39. Методи оптимізації структури джерел інвестиційних ресурсів
40. Формування та реалізація бізнес-плану інвестиційного проекту
41. Соціально-економічне обґрунтування інвестиційного проекту
42. Чинники реалізації міжнародної інвестиційної діяльності
43. Інвестиційна діяльність у вільних економічних зонах
44. Ринок цінних паперів як сфера реалізації інвестиційної програми
45. Аналіз та оцінювання ефективності фінансових інвестицій
46. Інтелектуальна власність та реалізація інтелектуальних інвестицій
47. Показники оцінювання інвестиційного клімату країни
48. Економічні та організаційні механізми управління інвестиційною діяльністю
49. Типи іноземних інвестицій та особливості їх залучення
50. Капітальне будівництво як система відтворення основних фондів та навколишнього середовища.
51. Фінансове забезпечення інвестиційних проектів
52. Комплекс інвестиційних галузей: актуальні проблеми їхнього сталого розвитку
53. Особливості реалізації стадій інвестиційної діяльності
54. Держава як суб'єкт інвестиційної діяльності
55. Формування та реалізації інвестиційного портфелю
56. Система контролю ефективності інвестиційного процесу
57. Інвестиційні операції регіональної громади
58. Амортизація необоротних активів як джерело фінансування інвестицій підприємства
59. Організація та планування інвестиційного процесу в промисловості
60. Проблеми розвитку інститутів спільного інвестування.
61. Інвестиційний механізм інноваційного розвитку економіки України
62. Організаційно-економічні засади розробки регіональних інвестиційних програм
63. Напрями вдосконалення державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств
64. Фінансово-кредитні установи як суб'єкти інвестиційної діяльності
65. Фінансові посередники на інвестиційному ринку України
66. Перспективи діяльності територій пріоритетного розвитку в Україні.
67. Особливості ціноутворення в інвестиційній сфері
68. Соціально-економічне обґрунтування доцільності інвестування
69. Напрями реформування системи інвестиційного кредитування в Україні.
70. Сучасні проблеми податкової політики та її вплив на інвестиційну діяльність.
71. Шляхи мобілізації інвестиційних ресурсів у національній економіці.
72. Джерела фінансування капітальних вкладень в Україні та їх стан.
73. Приватне фінансування інвестицій і його розвиток в сучасних умовах.
74. Розвиток лізингової діяльності в Україні.
75. Особливості діяльності індивідуальних інвесторів на інвестиційному ринку.
76. Прогресивні зрушення в структурі реальних інвестицій.
77. Відтворювальна структура виробничого потенціалу та її вплив на динаміку економічного розвитку України.

78. Аналіз динаміки капіталовкладень в економіку України у період трансформації.
79. Капіталовкладення в окремі галузі як ознака поживлення інвестиції.
80. Прискорений розвиток високорентабельних галузей як умова накопичення інвестиційних ресурсів економічного зростання .
81. Перспективи розвитку іпотечного ринку в Україні.
82. Інвестиційний потенціал сільськогосподарського комплексу України.
83. Проблеми розвитку інноваційного інвестування в Україні.
84. Вплив тіньового сектору економіки в інвестиційний процес.
85. Кризові явища в інвестиційній сфері та шляхи їх подолання
86. Комплексний аналіз причин загального спаду інвестиційної активності в Україні
87. Недержавні пенсійні фонди як інституційні інвестори..
88. Особливості мобілізації інвестиційних ресурсів підприємств шляхом емісії цінних паперів.
89. Проблеми залучення іноземних інвестицій в Луганській області.
90. Іноземні інвестиції та їхня роль у відтворювальному процесі в Україні.
91. Вплив глобалізації на інвестиційні потоки в Україні.
92. Показники оцінювання інвестиційної безпеки держави.
93. Особливості діяльності вільних економічних зон та їх роль у залученні інвестицій.
94. Перспективи розвитку технополісів, технопарків, промислових парків і бізнес-інкубатори в Україні
95. Організація вільних економічних зон в Луганській області як механізм поживлення інвестиційної активності.
96. Стан та інвестиційні можливості фондового ринку України.
97. Аналіз інвестиційної привабливості регіонів України та методи її оцінювання.
98. Саморегулюючі органи на інвестиційному ринку України
99. Місце різних форм власності в інвестиційному процесі.
100. Роздержавлення та приватизація, їхній вплив на інвестиційні процеси в Україні.
101. Соціальні інвестиції; перспективи розвитку і впровадження в регіонах України.
102. Інтелектуальні інвестиції та рефлексійні методи їх впровадження.
103. Діагностика інвестиційного процесу на підприємстві.
104. Менеджмент інвестиційної діяльності на підприємстві
105. Інвестиційні реформи у податковій системі країни
106. Стратегічні напрями розвитку інвестицій: обґрунтування та прийняття рішень.
107. Оцінювання інвестиційного потенціалу підприємств.
108. Обґрунтування потенціальних джерел розвитку інвестицій на підприємстві.
109. Адаптація зарубіжного досвіду впровадження інвестицій до умов України.
110. Легалізація тіньового сектору економіки та механізм його залучення до інвестування виробництва в Україні.

Додаток Б

Завідувачу кафедри
«Оподаткування»
Східноукраїнського національного
університету імені Володимира Даля

д.е.н., проф. Калінеску Т.В.

(ПІБ студента, група)

заява

Прошу призначити мені тему курсової роботи з дисципліни «Інвестування» № _____
«_____»,
(згідно тематики, наведеної в додатку А)

яку буде досліджено на матеріалах _____
(повна назва підприємства, організації, установи)

та затвердити науковим керівником _____ .
(наукове ступень, наукове звання, ПІБ керівника роботи)

дата

підпис

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____

Напрямок підготовки _____

(шифр і назва)

Спеціальність _____

(шифр і назва)

З А В Д А Н Н Я
НА КУРСОВИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) _____

Керівник проекту (роботи) _____,

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені розпорядженням по кафедрі від “ ____ ” _____ 201_ року

2. Строк подання студентом проекту (роботи) _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи) _____

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслеників)

6. Дата видачі завдання _____

Орієнтований план курсової роботи

Податок на додану вартість і його роль у формуванні доходів бюджету

Вступ

Розділ I. Теоретичні засади формування податку на додану вартість та його роль у формуванні доходів бюджету.

1.1. Світові тенденції формування податку на додану вартість

1.2. Загальний механізм нарахування податку на додану вартість і перерахування його до бюджету.

1.3. Визначення проблем щодо податку на додану вартість та тенденцій його криміналізації.

Висновки до I розділу

Розділ II. Аналіз стану проблеми щодо сплати податку на додану вартість на базі Жовтневої ДПІ м. Луганську

2.1. Дослідження нормативно-правового забезпечення нарахування та сплати податку на додану вартість.

2.2. Аналіз стану сплати податку на додану вартість до бюджету.

2.3. Виявлення чинників, що впливають на сплату податків на додану вартість до бюджету.

Висновки до II розділу

Розділ III. Шляхи удосконалення податку на додану вартість щодо стимулювання його сплати до бюджету.

3.1. Удосконалення механізму контролю за достовірністю нарахування та своєчасною сплатою податку на додану вартість.

3.2. Пропозиції щодо поліпшення діяльності податкової інспекції Жовтневого району м. Луганську щодо контролю податку на додану вартість й сплати його до бюджету.

3.3. Оцінювання соціально-економічного ефекту від запропонованих заходів удосконалення податку на додану вартість для Луганського регіону.

Висновки до III розділу

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯКафедра _____
(повна назва кафедри)

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ (РОБОТА)

з _____
(назва дисципліни)на тему: _____
_____студента (ки) _____ курсу _____ групи _____
напряму підготовки _____
(шифр і назва напряму підготовки)спеціальності _____
(шифр і назва спеціальності)_____
(прізвище та ініціали)_____
(підпис)

Керівник проекту

(посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)_____
(підпис)

Результати захисту:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

(прізвище та ініціали) (підпис)_____
(прізвище та ініціали) (підпис)_____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Дата _____

Луганськ - 20 ____

Зразок оформлення бібліографічного опису використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	1. Калінеску Т. В. Методологія аналізу і оцінки ефективності переміщення сфери діяльності підприємств: монографія / Т. В. Калінеску. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2003. — 279 с. 2. Мельник В. М. Оподаткування: наукове обґрунтування та організація процесу: монографія / В. М. Мельник. — К.: Компютерпрес, 2008. — 277 с.
Два автори	1. Калінеску Т. В. Методологія оцінювання ефективності податкового втручання в умовах депресивних регіонів / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова // Податкове регулювання в умовах депресивних регіонів: монографія / [Колектив авторів], [За наук. ред. Т.В. Калінеску]. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В.Даля, 2011. — С. 234–278. 2. Крисоватий А. І. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори : монографія / А. І. Крисоватий, В. В. Валігура. — Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. — 248 с.
Три автори	1. Лютий І. О. Податки на споживання в економіці України : монографія / І. О. Лютий, А. Б. Дрига, М. О. Петренко. — К.: Знання, 2009. — 355 с. 2. Калінеску Т. В. Інформаційні системи і технології в оподаткуванні : нав. посіб. / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. М. Антіпов. — Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. — 411 с.
Чотири автори	1. Самоорганізація підприємств : тенденції соціалізації економіки : монографія / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, Г. О. Надьон, С. П. Кілінкаров. — Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. — 396 с. 2. Соціально-економічні каталізатори інноваційної активності підприємств : монографія / Т. В. Калінеску, Г. С. Ліхоносова, О. Д. Кирилов, М. О. Наталенко. — Луганськ : вид-во СНУ ім. В. Даля, 2012. — 288 с.
П'ять і більше авторів	1. Податкові новації та стимули економічного розвитку: монографія / [Колектив авторів], кер. авт. колективу і наук. ред. Т. В. Калінеску. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. — 240 с. 2. Механізми забезпечення податкової самодостатності : монографія / [Колектив авторів], кер. авт. колективу і наук. ред. Т. В. Калінеску. — Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. — 247 с.
Без автора	1. Статистичний щорічник України за 2011 рік [За ред. О. Г. Осауленка]. — К.: Держкомстат України, 2010. — 566 с. 2. Діяльність Державної податкової служби України за 2010 рік: [статистичний бюлетень відп. за вип. В. І. Ніколайченко]. — К.: ДПА України, 2011. — 78 с.
Багатотомний документ	1. Історія Національної академії наук України, 1941—1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. — К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007. Ч. 2 : Додатки — 2007. — 573 с. 2. Межгосударственные стандарты : каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005. Т. 1. — 2005. — 277 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Ліхоносова Г. С. Механізм дії зворотного зв'язку в оподаткуванні депресивних регіонів // Матеріали ІХ міжн. наук.-практ. конф. «Стан і проблеми оподаткування в умовах світової фінансової кризи», 20-21 листопада 2009 р. / Г. С. Ліхоносова. — Донецьк: Дон НУЕТ ім. М. Туган-Барановського, 2010. — С. 152–155. 2. Соколовська А. М. Теоретичні засади визначення податкового навантаження і рівня оподаткування // Зб. тез доповідей за матер. Другої міжн. наук.-практ. конф. молодих вчених «Економічний і соціальний розвиток України в ХХІ столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації», 24-25 лютого 2010 року. — Тернопіль: Економічна думка, 2010. — С. 43–45.

Препринти	<p>1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. — Х. ННЦ ХФТИ, 2006. — 19 с. — (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т" ; ХФТИ 2006).</p> <p>2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д. — Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. — 7 с. — (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).</p>
Депоновані наукові праці	<p>1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.] ; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. — М., 2002. — 110 с. — Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.</p> <p>2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. — М., 2002. — 210 с. — Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.</p>
Словники	<p>1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і голов. ред. В.Т. Бусел. — К.; Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2009. — 1736 с.</p> <p>2. Большой психологический словарь / Сост. и общ. ред. Б. Мещерякова, В. Зинченко. — СПб.: Еврознак, 2004. — 672 с.</p> <p>3. Даль В. И. Толковый словарь русского языка: современное написание / В. И. Даль. — М.: Астрель: АСТ, 2009. — 983 с.</p>
Атласи	<p>1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.] ; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. — / [наук. редкол.: С. С. Куруленко та ін.]. — К. : Варта, 2006. — 217, [1] с.</p> <p>2. Анатомія пам'яті : атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті : посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. — 2-ге вид., розшир. та доповн. — Дніпропетровськ : Пороги, 2005. — 218 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Податковий кодекс України. — К.: Юрінком Інтер, 2011. — 496 с.</p> <p>2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. — К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. — 224 с.</p> <p>3. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» від 23.03.1996 р. № 98/96-ВР // Все про бухгалтерську облік — 1999. — № 7 (310). — С. 3–10.</p>
Стандарти	<p>1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000:2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000:2004. — [Чинний від 2006-01-01]. — К. : Держспоживстандарт України 2006. — IV, 231 с. — (Національний стандарт України).</p> <p>2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1:2004 — ДСТУ ISO 6107-9:2004. — [Чинний від 2005-04-01]. — К. : Держспоживстандарт України, 2006. — 181 с. — (Національні стандарти України).</p>
Каталоги	<p>1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А. ; ред. Иванов В. Л.]. — Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006 — . — (Серия "Нормативная база предприятия"). Т. 5. — 2007. — 264 с. Т. 6. — 2007. — 277 с.</p> <p>2. Університетська книга : осінь, 2010 : [каталог]. — [Суми : Унів. кн., 2010]. — 15 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. — Львів : Укр. технології, 2007. — 74 с.</p> <p>2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997—2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. — Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. — 11 с. — (Серія: Бібліографічні довідники ; вип. 2).</p>

Дисертації	1. Дороніна М. С. Комплексне управління економічними і соціальними процесами на підприємстві (концепція і методологія) : дис. ... доктора екон. наук : 08.06.01 / Дороніна Майя Степанівна. – Харків, 2003. – 436 с.
Автореферати дисертацій	1. Калінеску Т.В. Методологічні основи розвитку сфери діяльності підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : 08.06.01 «Економіка, організація і управління підприємствами» / Т. В. Калінеску. — Х., 2004. — 31 с. 2. Маршалок Т. Я. Фіскально-регулююча парадигма податкового навантаження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Т. Я. Маршалок. — Тернопіль, 2011. — 20 с.
Авторські свідоцтва	1. А. с. 1007970 СССР, МКИ ³ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25–08 ; заявл. 23.11.81 ; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12
Частина книги, періодичного, продовжуваного видання	1. Калинеску Т. В. Особенности современной налоговой парадигмы в условиях модернизации экономики // Налоговые реформы. Теория и практика: монография / [И.А. Майбууров и др.]; под ред. И. А. Майбууров, Ю. Б. Иванов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. — С. 201–212. 2. Компанієць С. О. Стратегія підвищення якості управління та організаційного розвитку залізничного транспорту України / С. О. Компанієць // Вісник економіки транспорту і промисловості. — 2010. — № 30.— С. 154–170.
Електронні ресурси	1. Ушенко Н. В. Людський капітал України : проблеми і перспективи [Електронний ресурс] / Н. В. Ушенко // Економіка та держава. — 2008. — № 8. — Режим доступу до журналу: http://www.economy.in.ua 2. Ліхоносова Г. С. Інформаційне забезпечення самоорганізації підприємств [Електронний ресурс] / Г. С. Ліхоносова // Ефективна економіка. — 2010. — № 8. — Режим доступу до журналу: http://www.economy.nayka.com.ua

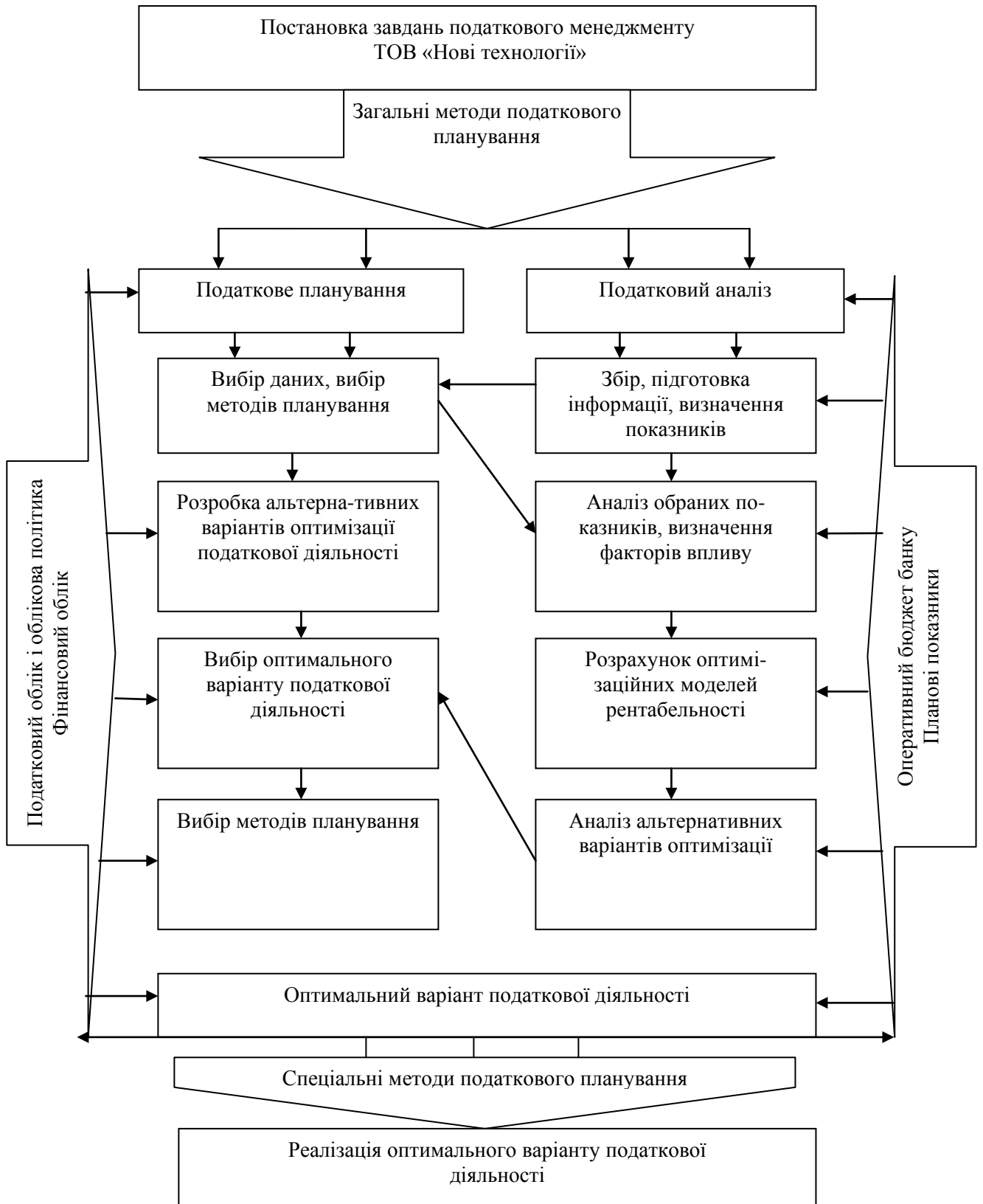

Рис. 3.2. Модель функціонування системи податкового менеджменту
Джерело: узагальнено автором на підставі [10, с. 145]

Динаміка митних платежів України за 2008–2012 рр.

Показник	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
1	2	3	4	5	6
Перераховано ДМСУ до державного бюджету України – усього, млн грн	54119,5	96047,2	83116,0	85911,6	114816,7
У тому числі: Мито, млн грн	9880,5	12124,6	6707,9	8848,0	11771,9
Питома вага мита у загальних обсягах перерахувань до державного бюджету, %	18,3	12,6	8,1	10,3	10,3
Податок на додану вартість (ПДВ), млн грн	41699,8	80978,7	73148,7	73345,2	96014,1
Питома вага ПДВ у загальних обсягах перерахувань до державного бюджету, %	77,1	84,3	88,0	85,4	83,6
Акциз, млн грн	1332,1	2209,7	3023,9	3470,3	6743,8
Питома вага акцизного збору (податку) в загальних обсягах перерахувань до державного бюджету, %	2,5	2,3	3,6	4,0	5,9
Єдиний збір, млн грн	103,1	137,4	126,9	148,0	180,9
Питома вага єдиного збору в загальних обсягах перерахувань до державного бюджету, %	2,5	2,3	3,6	4,0	5,9
Митні збори, млн грн	1069,2	60,4	82,1	69,8	53,7
Питома вага митних зборів у загальних обсягах перерахувань до державного бюджету, %	1,9	0,1	0,1	0,1	0,0
Інші збори, млн грн	34,8	536,4	26,5	30,3	52,3
Питома вага інших зборів у загальних обсягах перерахувань до державного бюджету, %	0,0	0,6	0,0	0,0	0,0

Джерело: узагальнено автором на підставі [додаток Ж].

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДИСКУ CD-RW

На диску CD-RW розміщується курсова робота з усіма структурними частинами: титульний аркуш, завдання, анотація, зміст, вступ, розділи роботи, висновки, література, додатки повинна бути в одному файлі і виконані в редакторі Microsoft Office Word 2003, 2008, 2010.

Ім'я файлу має бути таким:

КР_ прізвище студента _ назва курсової роботи

Наприклад:

КР_ Собко_ Податкове_ оформлення_ спадщини: _сучасний_ стан

Нумерація сторінок і текст роботи на диску CD-RW повинні співпадати з оригіналом магістерської роботи.

Диск CD-RW підписується в такому порядку:

- ПІБ студента;
- Шифр академічної групи;
- Тема магістерської роботи;
- ПІБ наукового керівника;
- Рік виконання.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

з підготовки і написання курсової роботи з дисципліни «Інвестування» для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 0305 «Економіка та підприємництво», напряму підготовки 030508 «Фінанси та кредит», за професійним спрямуванням 03050803 «Оподаткування»

КАЛІНЕСКУ Тетяна Василівна
ЛІХОНОСОВА Ганна Сергіївна

Підписано до друку 16.11.2014.

Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір тіпогр. Гарнітура Times.

Друк офсетний. Умов. друк. арк. _____. Обл.-вид. ____.

Тираж 100 екз. Вид. № _____. Замов. № _____. Ціна договірна.

**Видавництво Східноукраїнського національного університету
імені Володимира Даля**

Свідоцтво про реєстрацію: серія ДК № 1620 від 18.12.03 р.

Адреса університету: просп. Радянський 59-А

м. Северодонецьк, 93400, Україна

e-mail видавництва: vidavnictvoSNU.ua@gmail.com.

Надруковано у типографії «ПЕТИТ»

Адреса типографії:

вул. Федоренко, 10, м. Северодонецьк

e-mail: petit@i.ua. Тел.: (0645) 70-29-48